

Gazeta învățămîntului

Organ al Ministerului Învățămîntului și Culturii și al Uniunii Sindicatelor din Instituțiile de Învățămînt și Cultură

Anul XII nr. 627

vineri 22 septembrie 1961

8 pagini 25 bani

Început de an școlar

Vineri, 15 septembrie. Încă de dimineață, prin poarta școlii medii din Bistrița se scurge un nesfârșit șuvoi de elevi. Sute de copii, dintre care mulți cu cravate roșii fluturînd în vînt, așteaptă nerăbdători clipa solemnă: sunetul clopoțelului.

Și iată că acest sunet a început să cutreiere, însuflețit și vesel, curtea școlii. Alinați în careu, pe clase, elevii ascultă cu interes și atenție cele spuse de directorul școlii, tov. Vasile Haja. El îi salută și-i felicită călduros cu prilejul începerii unui nou an de muncă, le vorbește despre activitatea care-i așteaptă.

...Săliile luminoase, gătite de sărbătoare, își primesc oaspeții. În clasele I-VII, pe fiecare bancă, pe fiecare loc, manualele gratuite — darul partidului pentru toți copiii.

...Au început lecțiile. Cu hotărîrea profesorilor de a predă cit mai bine, cu hotărîrea elevilor de a învăța cit mai temeinic.

Sărbătoarea deschiderii noului an școlar a început la Școala medie nr. 12 din Capitală, așa cum s-a anunțat din timp, la ora 7.30 — precis. La ora aceea toate clasele, cu diriginții lor alături, se aflau în sala de festivități.

Tovarășa Aurelia Teodorescu, directoarea școlii, le-a vorbit elevilor despre grija cu care s-a pregătit totul pentru ca ei să poată învăța în condiții tot mai bune, despre îndatoririle lor de elevi. Cerințele, îndemnulurile directoroarei au avut răsunet adînc. Elevii, întorși de curînd din drumeția de vacanță, au înțeles că toate minunățiile pe care le-au văzut pretutindeni, că tot ceea ce s-a construit și se construiește în patria noastră este rodul muncii, rodul priceperii, rodul cunoștințelor, pe care le-au acumulat și le acumulează mereu constructorii socialismului. Ei au înțeles că, învățînd cu sîrguință, muncind perseverent vor putea să se bucure din plin de viață, de viața frumoasă pe care o aduc socialismul și comunismul. Această înțelegere au exprimat-o cei doi utemiști care au vorbit în numele școlarilor.

Scurta festivitate s-a încheiat. Era prima zi a anului școlar — zi de muncă. Directoarea școlii a dat câteva indicații privind desfășurarea programului. Schimbul de dimineață, a spus directoarea, începe zilnic la ora 7.30 — precis; schimbul de după amiază la ora 13 — precis. Cuvîntul precis a fost astfel subliniat încît să se vadă hotărîrea cu care școala cere punctualitate și disciplină din partea elevilor. De altfel, în fiecare cuvînt al directoroarei s-a văzut fermitate și autoritate.

Condusă de dirigințele ei, fiecare clasă, pe rînd și în ordine deplină, s-a îndreptat spre sala de curs. Prima oră, la toate clasele — dirigenții.

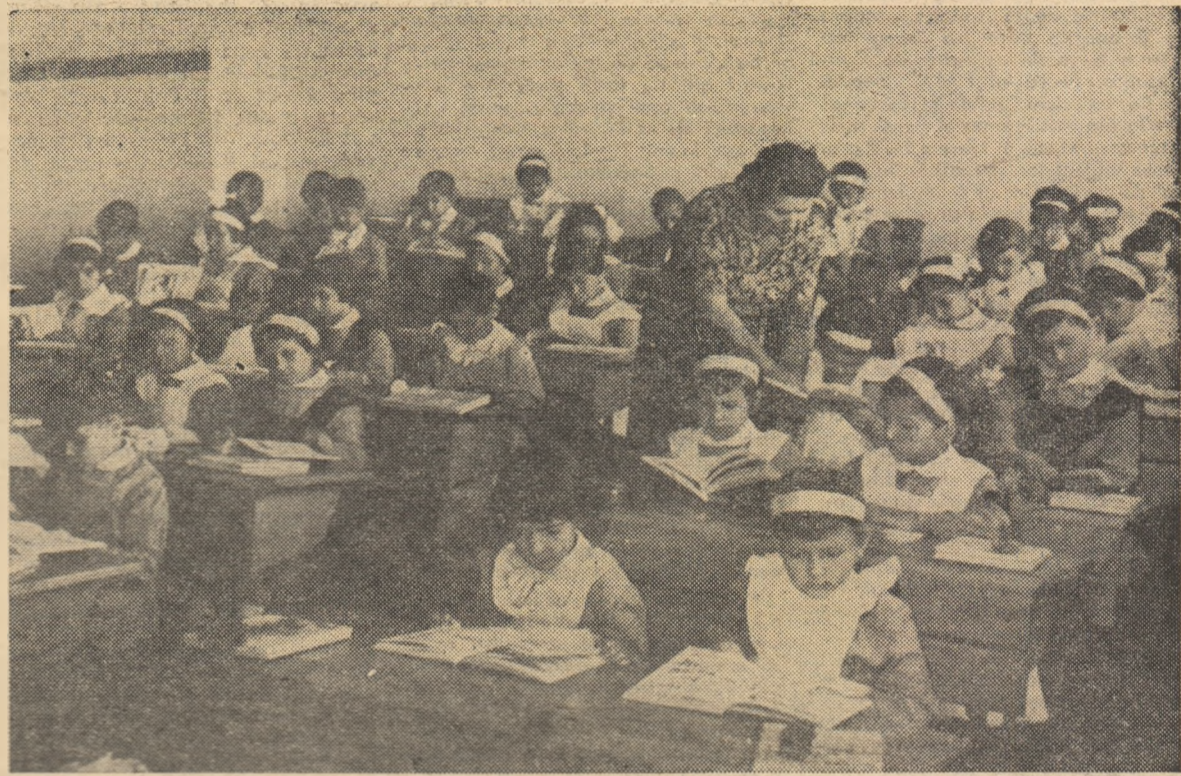
A fost atît de pătrunzătoare atmosfera din sala de festivități, încît liniștea și ordinea imprimată acolo nu s-au putut risipi, ci au însoțit șirurile de școlari cu chipurile voioase pînă în clasele curate și luminoase. Se îmbinau atît de bine, voioșia și entuziasmul tineresc cu disciplina. Cuvîntul precis, subliniat cu autoritate își păstra rezonanța, împletindu-se în toate gândurile care se nășteau atunci în mințile elevilor.

La clasa a XI-a A, ora de dirigenție a început fără risipă de timp. Dirigințele, tov. Simion Vîrzaru, a stat de vorbă cu elevii săi — cu elevii cei mai mari, care vor termina în curînd școala și vor trebui să fie oameni, oameni adevărați, de nădejde. „Un diriginție, cu și un părinte...” așa și-a început tovarășul Vîrzaru ora. Le-a vorbit despre ceea ce înseamnă a fi om adevărat. Le-a arătat că-i cunoaște mai bine acum pe fiecare, pentru că i-a văzut nu numai în clasă, învățînd, sau în recreații, discutînd liber, glumind, jucîndu-se. I-a văzut și la muncă în întreprindere, în perioada practicii continue. Le-a vorbit despre admirația și respectul cu care-i privește acum, cînd știe cu cit interes și cu cită îndemnare au participat la procesul de producție — la deșeurile pieselor, la montarea mașinilor.

Evocarea momentelor petrecute în întreprindere a însuflețit clasa. Desprinzîndu-se de spătarul băncilor, elevii au încercat parcă să vină mai aproape de dirigințele lor. Le plăcea să asculte vorbindu-se despre acele zile de practică. Un fapt simplu, dar plin de semnificații. El exprima un lucru mare — că elevii sînt capabili să guste adevăratele, marile bucurii, că ei au ajuns deci să înțelegă sensul adevărat al vieții.

O elevă a notat ceva în caiet. „Cunosc bucuria de a mîinii strungul și freza”. „Sînt recunoscătoare muncitorilor” — acestea au fost cuvintele ei. Două însemnări laconice. Au fost ele notate, oare, din nevoia de a exprima pur și simplu un sentiment profund, de a materializa pe hîrtie un gînd care o stăpînea cu putere? Vor fi ele oare idei pentru o schiță? pentru o poezie?

Activitatea Școlii medii nr. 12 din București a pornit de la început de an, pe un drum bun. Dacă tovarășa Aurelia Teodorescu, directoarea școlii va reuși să imprime linia fermă pe care merge întregului colectiv pedagogic, așa încît cerințele formulate clar și precis să fie respectate întocmai, dacă toți diriginții și toți profesorii vor face ca dragostea de muncă să sporească prin fiecare acțiune a școlii, cu fiecare oră de curs, atunci rezultatele finale vor fi demne de admirație. Precis.

Din prima zi o atmosferă serioasă de învățatură, de la prima și pînă la ultima clasă

Sindicatetele din învățămînt în sprijinul activității instructiv-educative

Începutul anului școlar 1961-62 a constituit pentru oamenii muncii din țara noastră un nou prilej de a simți grija și dragostea cu care partidul și statul nostru înconjoară generația tînără, școala noastră nouă și pe slujitorii ei.

15 septembrie 1961 constituie un moment însemnat în istoria școlii noastre, momentul cînd, practic, s-a încheiat procesul de generalizare a învățămîntului de 7 ani, 99,4 la sută din absolvenții clasei a IV-a fiind cuprinși în clasa a V-a. În felul acesta se realizează cu un an mai devreme sarcina trasată de Congresul al III-lea al partidului privind înființarea învățămîntului de 7 ani general și obligatoriu, fapt căruia tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej îi atribuie o mare însemnătate, apreciîndu-l „ca un moment important al revoluției culturale ce se desfășoară în patria noastră”.

Dezvoltarea an de an a învățămîntului mediu cu perspectiva ca — potrivit sarcinilor trasate de Congresul al III-lea al P.M.R. — școala medie de cultură generală să ajungă la 12 ani prin trecerea treptată la învățămîntul general de 8 ani, cuprînderea în acest an școlar în școlile profesionale a peste 115.000 tineri care vor deveni muncitori calificați și a peste 100.000 de muncitori-elevi la cursurile serale, precum și dublarea, în perspectiva planului șesenal, a numărului de studenți care vor intra în învățămîntul superior tehnic. sînt realități care grăiesc de la sine despre rolul și importanța pe care partidul și statul o acordă învățămîntului în etapa desăvîrșirii construirii socialismului în patria noastră. Școala are sarcina de răspundere să contribuie, pe de o parte, la ridicarea nivelului cultural al popoului, iar pe de altă parte, să pregătească temeinic și multilateral cadrele care să dea viață obiectivelor cuprinse în planul de dezvoltare a economiei naționale pe anii 1960—1965 și în

programul economic de perspectivă.

Partidul și întregul nostru popor înconjoară cu dragoste și căldură pe învățători și profesori, cărora le-au încredințat sarcina de cînstă, dar și de mare răspundere, de a pregăti temeinic și multilateral viitoarele generații, de a-i înarma pe elevii cu bogate cunoștințe de cultură generală și de specialitate, de a forma din ei oameni înaintați, cu dragoste de muncă, cu înalte calități morale, constructori activi ai socialismului, patrioți înflăcărați, profund devotați popoului nostru muncitor și înțeleptului său conducător, Partidul Muncitoresc Român.

Sprîjinierea eforturilor cadrelor didactice îndreptate înspre realizarea acestor obiective, stimularea interesului lor pentru continua îmbunătățire a metodelor muncii instructiv-educative, asigurarea unor condiții de muncă și viață proprii bunei desfășurări a activității didactice și pedagogice a învățătorilor, educatoarelor și profesorilor — iată care sînt sarcinile principale ale comitetelor sindicatelor din învățămînt și ale comitetelor sindicale de secție sau ale conducerii grupelor sindicale din instituțiile de învățămînt și educație.

Numeroase comitete ale sindicatelor din învățămînt au înțeles importanța rolului lor în sprijinul muncii profesionale. Astfel, comitetele sindicatelor muncitorilor din învățămînt din orașele Sibiu și Pitești s-au preocupat din timp de asigurarea condițiilor materiale ale școlilor în vederea deschiderii noului an școlar, organizînd în cursul verii, prin comisia pentru munca profesională, un control sistematic asupra mersului lucrărilor de reparații și amenajări. Prin mobilizarea membrilor de sindicat în numeroase școli din orașul Pitești cum sint de exemplu, Școala medie nr. 3, școlile de 7 ani nr. 1, nr. 3 și nr. 5, s-au realizat economii prin efectuarea unor lucrări de către personalul

de serviciu. Membrii de sindicat de la școlile de 7 ani nr. 13 și 15 din orașul Sibiu în frunte cu directorii acestor școli și cu sprijinul comitetelor de părinți, au schimbat cu totul înfățișarea curșilor respective prin nivelarea terenului, prin plantarea de straturi de flori și prin construirea de finitini arteziane. Organizațiile sindicale de la școala medie nr. 1 și școala de 7 ani nr. 1 din același oraș s-au preocupat de înzestrarea cu utilaj a atelierelor nou înființate, iar colectivul școlii de 7 ani nr. 13, sub îndrumarea neobosită a directorului școlii, a reparat materialul didactic, îmbunătățind și condițiile de păstrare și de utilizare a acestuia.

Pentru susținerea acestei atmosfere de muncă și de grijă față de bunurile școlilor, pentru stimularea bunei lor gospodării și a preocupărilor pentru păstrarea în continuare a curățeniei și pentru înfrumusețarea localurilor de școli, comitetul sindicatului din orașul Sibiu organizează o întrecere pe aceste obiective între unitățile școlare și preșcolare din acest oraș, urmînd ca în cadrul primei conferințe trimestriale să se decerneze steagul de școală fruntașă sau de grădiniță fruntașă.

Tot în cadrul pregătirilor în vederea deschiderii noului an școlar, comitetul sindicatului din orașul Iași, unde s-au întîmpinat greutăți în aducerea la școală a copiilor din cartierele marginase, cu specific sătesc, au organizat, cu ajutorul unor colective de părinți conștienți, muncitori din întreprinderi sau membri ai gospodăriilor agricole colective, vizite la domiciliul

Elena Bolog

membru al Prezidiului C.C. al Uniunii Sindicatelor din Instituțiile de Învățămînt și Cultură

(Continuare în pag. 2)

O amplă cercetare experimentală

În anul școlar 1960/1961, la trei școli din Capitală (școlile de 7 ani nr. 111, 150 și 175), la un număr de 18 clase I-IV însumând peste 600 de elevi, M.I.C. a organizat predarea pe obiecte sau grupe de obiecte de către profesori în locul sistemului tradițional al predării de către un singur profesor. În aceste școli, profesorii specialiști au predat în clasele I-a și a II-a muzică și educația fizică, iar în clasele a III-a și a IV-a toate obiectele.

Experimentarea acestui nou sistem de organizare a muncii didactice a fost inițiată pentru a se găsi cele mai adecvate mijloace în vederea continuării îmbunătățirii a procesului instructiv-educativ în învățământul de cultură generală în condițiile desăvârșirii construcției socialismului în patria noastră. Pornindu-se de la faptul că școala de 8 ani, la care se trece ca urmare a sarcinii trasate de Congresul al III-lea al P.M.R., trebuie să fie un ciclu unitar și încheiat de învățământ comunist, s-a emis ipoteza că dacă în clasele I-IV predarea obiectelor prevăzute în planul de învățământ ar fi realizată de profesori specialiști s-ar obține rezultate mai bune în pregătirea elevilor și s-ar suda totodată mai temeinic întreaga muncă în școala de 8 ani. Această ipoteză a fost verificată experimental de către M.I.C. în cele 3 școli amintite din Capitală, în anul școlar 1960/1961. Aici s-a organizat astfel un experiment creator, urmărindu-se găsierea noului și verificarea lui.

La sfârșitul anului școlar trecut, rezultatele bune dobândite de elevii claselor experimentale au confirmat în mare măsură ipoteza. Cadrele didactice, ca și părinții elevilor au apreciat cu totul favorabil rezultatele experimentului. De asemenea, la constatăriile raionale din vara acestui an numeroși participanți la discuții au propus ca noul sistem de predare să se extindă și la alte școli.

O dată cu începerea noului an școlar pe baza unor recente măsuri ale M.I.C. s-a trecut la extinderea și amplificarea experimentului, pentru a se obține concluzii definitive. În acest scop s-a organizat în întreaga țară o amplă cercetare experimentală menită să clarifice sub toate laturile teoretice și practice ipoteza amintită mai sus. Cercetarea se desfășoară în 200 de școli, atât din mediul urban cât și din mediul rural, și este organizată sub două forme: a) sub forma unui experiment de verificare a sistemului organizatoric introdus la cele 3 școli din Capitală în anul școlar 1960/1961 și b) sub forma unor noi acțiuni experimentale, menite să lămurească în practică laturile noi ale problemei.

La școlile experimentale din țară predarea pe obiecte de către profesori la toate disciplinele este organizată numai în clasele a III-a și a IV-a; în clasele I-a și a II-a întreaga materie este predată de învățători, cu excepția muzicii și a educației fizice, care sint predate de către profesori specialiști.

În Capitală funcționează 16 școli experimentale. La unele din acestea s-au organizat și noi forme de experimentare. Astfel, la cele 3 școli care au început experimental în anul școlar 1960/1961, la o serie de clase I-IV se va organiza predarea pe obiecte de către profesori la toate disciplinele începând încă din clasa I. În felul acesta se va putea clarifica problema clasei în care trebuie să se înceapă predarea de către profesori la toate obiectele. La școala de 7 ani nr. 150 s-a organizat predarea de către profesori la toate obiectele, începând cu clasa I în toate clasele I-IV. La această școală s-a creat, în interiorul unui singur colectiv școlar, atmosfera pe care în viitor, în cazul când se va trece la generalizarea experimentului, o vor avea toate școlile de 8 ani. Aceasta va fi școala în care se va desfășura experimentul sub forma sa cea mai complexă: școala în care nu mai există învățători „enciclopediști”, ci cadre didactice specializate, care predau un obiect sau două obiecte înrudite la mai multe clase.

Deoarece în cazul generalizării sistemului de predare pe obiecte învățătorii existenți ar urma să predea în clasele I-IV nu la o singură clasă toate disciplinele, ci o anumită disciplină sau grupe de discipline, după preferință și aptitudini, la câteva clase, s-a organizat în mod experimental, la 5 școli din Capitală (școlile de 7 ani nr. 26 și 56 și școlile medii nr. 24, 32 și 39) predarea pe obiecte în clasele I-IV de către învățători care predau fie un obiect fie grupe de obiecte înrudite la

mai multe clase. În felul acesta, având de predat o singură disciplină sau un număr mai mic de discipline școlare, învățătorul se va putea pregăti mai temeinic pentru lecție, va dobândi un înțeles de specializare la disciplinele pe care le predă, ceea ce va duce, implicit, la rezultate mai bune în munca sa instructiv-educativă.

Dacă în anul școlar 1960/1961 la cele 3 școli experimentale din Capitală a fost creată, pentru prima dată în țara noastră, funcția de profesor-diriginte la clasele a III-a și a IV-a, în scopul de a coordona și îndruma în mod unitar procesul educativ la clasele respective, în acest an școlar a apărut, la unele școli experimentale, o nouă funcție didactică — învățător-diriginte, care îndeplinește sarcinile dirigintelui în clasele I-IV experimentale încadrate cu învățători.

Se înțelege că inițierea unei cercetări atât de largi presupune organizarea unui sistem adecvat și operativ de urmărire și înregistrare a experimentului. În acest scop profesorii și învățătorii de la clasele experimentale, diriginții și directorii școlilor experimentale au fost chemați să fie nu numai realizatori ai sarcinilor instructiv-educative ale școlii, ci și cercetători ai propriei lor experiențe școlare. Este bine ca ei să observe cu grijă și să înregistreze fidel toate aspectele importante referitoare la tema cercetată în școala lor, să noteze în caietele lor de observație tot ce apare nou în viața școlii datorită noului sistem de predare introdus în clasele experimentale și, totodată, să țină seamă și de greutatea care, eventual, ar putea să apară în munca lor și să propună măsuri pentru înlăturarea acestora.

Pe lângă fiecare secție regională de învățământ și cultură au fost create colective de specialiști care să urmărească în mod organizat și planificat întreaga desfășurare a experimentului în regiune. Colective similare au fost create și pe lângă secțiile de învățământ și cultură raionale.

În prezent, munca de organizare a școlilor experimentale în vederea începerii noului an școlar s-a terminat. În aceste școli prima zi de școală a însemnat și prima zi de începere a studiilor atente, sub toate laturile, a muncii instructiv-educative a claselor experimentale.

Antrenind sute de cadre didactice, acțiunea experimentală începută în acest an școlar este o adevărată cercetare pedagogică de masă. Existența în fiecare raion a unei școli experimentale — un șantier al noului — dă posibilitatea ca toate cadrele didactice din țară să poată aprecia direct rezultatele sistemului de predare pe obiecte de către profesori. Toate acestea sint de o mare importanță pentru ca forurile în drept să poată ajunge la concluzii definitive în legătură cu tema cercetată.

Conf. univ. I. Cremer

Situații care stingheresc munca școlilor

La începutul acestui an școlar, elevii au avut numeroase surprize plăcute. Au regăsit școlile mai frumoase, sălile de clasă curate, frumoase împodobite, cu mobilier nou, cu biblioteci pline de cărți, cu laboratoare și cabinete înzestrate cu aparatură și utilaj în măsură să satisfacă cele mai exigente cerințe ale unui învățământ de calitate. I-au regăsit și pe profesori, care i-au întâmpinat cu drag, nerăbdători să-și reîncape munca. Bucuria le-a fost întregită de faptul că încă din cea dintâi zi de școală au făcut primii pași pe calea înțelegerii materialului ce-l vor studia în acest nou an școlar.

Aceasta a fost situația în marea majoritate a școlilor. Munca a reînceput temeinic de la prima oră de curs.

S-au semnalat însă din păcate și unele surprize neplăcute, care arată că nu peste tot s-a acordat atenția cuvenită pregătirilor pentru deschiderea anului școlar în cele mai bune condiții. Iată câteva din ele: elevii Școlii medii nr. 2 din raionul Gheorgheni Gheorghiu-Dej s-au prezentat la școală încă în prima zi chiar înainte de ora anunțată. La apel toți au răspuns „prezent”. Nu același lucru s-a întâmplat însă și cu profesorii lor. În unele clase, ele-

Sindicatele din învățământ

În sprijinul activității instructiv-educative

(Urmare din pag. 1)

unor cetățeni și conferințe la locul de muncă al acestora pentru a-i convinge de necesitatea de a-și trimite copiii la școală. Colaborarea rodnică a organelor sindicale din învățământ din aceste cartiere cu sindicatele din întreprinderi și cu conducerea unităților agricole respective a făcut ca din primele zile de școală să se asigure o frecvență de 100 la sută a copiilor.

Merită toată aprecierea numeroase organizații sindicale pentru buna primire a tinerilor absolvenți de școli pedagogice și facultăți repartizați la școlile din comunele respective. Înțelegând că de felul cum tinerii absolvenți sint primiți de colectivul didactic, de grija pentru nevoile și condițiile lor de viață, de sprijinul moral și profesional ce li se acordă în muncă depinde în mare măsură elanul cu care se vor avânta în muncă, aceste organizații sindicale, cu concursul comitetelor de părinți și al organelor locale, s-au îngrijit de găsierea posibilităților de cazare și de hrană în condiții corespunzătoare. Ca urmare, o dată sosite în școală, cadrele didactice tinere străine de localitate n-au fost nevoite să poposească la întimplare în căutarea unui adăpost pentru noaptea și nici să ia masa în atmosfera de singurătate dezolantă a unei bodegi, ci au fost conduse și primite cu căldură în familiile de cetățeni cinști și ospitalieri.

O dată cu deschiderea școlii, sarcina principală a membrilor de sindicate — cadre didactice este să obțină din partea elevilor realizarea unor noi și importante progrese la învățatură. Așigurând învățământului un conținut științific ridicat prin modul de predare a lecțiilor, prin folosirea celor mai bune metode de transmitere a cunoștințelor, cadrele didactice trebuie să realizeze în bune condiții sarcina trasată de Congresul al III-lea al P.M.R. de a lega învățământul de viață, de a întări necontenit legătura dintre cunoștințele teoretice și practica în producție.

În acest domeniu al muncii instructiv-educative și în special în procesul de înarmare a elevilor cu deprinderi practice și în dezvoltarea dragostei lor pentru munca fizică, sindicatele vor putea aduce o contribuție de mare importanță prin cunoașterea experienței pozitive a cadrelor didactice și popularizarea ei prin consfățuirile de muncă. Sindicatele din învățământ pot sprijini direct procesul de formare

la elevi a deprinderilor de muncă productivă contribuind la înființarea și înzestrarea atelierelor școlare prin obținerea utilajului necesar cu ajutorul comitetelor sindicatelor din diferite întreprinderi. Practica în producție a elevilor din școlile medii poate fi, de asemenea, îmbunătățită prin crearea unor bune condiții de desfășurare a practicii elevilor, în așa fel ca ei să poată lucra direct la mașină și să fie îndrumați de cei mai calificați muncitori. De asemenea, în timpul practicii continue de două săptămâni organizațiile sindicale din școli pot colabora cu sindicatele din întreprinderi în exercitarea unei sănătoase influențe educative asupra tineretului școlar, antrenându-l să participe la consfățuirii de producție, la activitățile social-culturale din întreprindere și, în general, la întreaga viață a colectivului de muncitori.

O altă sarcină trasată de Congresul al III-lea al P.M.R. este extinderea învățământului mediu seral, care și-a dovedit eficacitatea ca mijloc important de pregătire a unui tineret cu temeinice cunoștințe profesionale și de cultură generală.

În sprijinul unei cit mai bune pregătiri a muncitorilor-elevi este necesar ca sindicatele din învățământ să vegheze la încadrarea școlilor și secțiilor serale cu profesori și directori care dispun de o pregătire profesională și pedagogică superioară și de un nivel ideologic-politic ridicat, care au un stagiu corespunzător la catedră și care sint însuși de dorință de a contribui la ridicarea nivelului științific și cultural al tinerilor muncitori. Sindicatele din învățământ, în colaborare cu sindicatele din întreprinderi, au datoria să asigure aplicarea de către conducerea întreprinderilor a măsurilor menite să vină în ajutorul tinerilor care studiază în învățământul seral: programarea acestora în schimburi de producție care să le permită frecventarea regulată a cursurilor, nefolosirea lor în munci suplimentare în zilele de școală, acordarea concediilor etc.

De asemenea, în colaborare cu conducerea secției de învățământ, sindicatele din învățământ se vor îngriji de buna organizare și funcționare a cursurilor pregătitoare cu o durată de 6 luni, pentru a-i ajuta pe tinerii muncitori care urmează a se înscrie în clasa a VIII-a să treacă proba de verificare a cunoștințelor necesară în acest scop.

În vederea dezvoltării continue a învățământului seral se cere sindicatelor din învățământ ca, alături de conducerea școlilor serale, să colaboreze mai strîns cu comisiile de selecție-

nare din întreprinderi în vederea atragerii la această formă de învățământ a celor mai buni și mai capabili muncitori. Organele sindicale din învățământ urmează să informeze sistematic aceste comisii despre rezultatele pe care le obțin la învățatură muncitorii-elevi, să se preocupe de înlăturarea oricăror greutăți pe care le-ar împina acesia.

Dezvoltarea învățământului profesional și tehnic — de la care poporul nostru așteaptă pină la sfârșitul șesecului cca. 260.000 muncitori calificați și peste 100.000 cadre tehnice medii — trebuie să fie activ sprijinită de sindicate. În acest sens, organizațiile sindicale din școlile de cultură generală vor ajuta, în colaborare cu sindicatele din întreprinderi și din școlile profesionale și tehnice, la îndrumarea de către diriginți și celelalte cadre didactice a viitorilor absolvenți spre acele meserii în care se simte mai mult nevoia de cadre, în conformitate cu dezvoltarea în perspectivă a diferitelor sectoare ale economiei naționale. În același scop, este necesar să se organizeze și propaganda pedagogică în rândurile părinților, realizîndu-se în orientarea profesională a tineretului o îmbinare armonioasă între cerințele economiei naționale și înclinațiile personale ale fiecărui tînar.

În afară de problemele de actualitate legate de specificul diferitelor etape de dezvoltare ale învățământului nostru, comitetele sindicatelor și organele sindicale din școli nu trebuie să uite nici o clipă că sarcina principală a cadrelor didactice este să obțină an de an rezultate tot mai bune în procesul instructiv-educativ. În acest sens, în sprijinul ridicării calității muncii didactice și pedagogice, organele și organizațiile sindicale au datoria să acorde o deosebită atenție perfecționării profesionale a învățătorilor și profesorilor, stimulînd interesul lor pentru obținerea gradelor didactice. Pentru aceasta ele trebuie să întreprindă acțiuni de mobilizare și sprijinire a membrilor de sindicat — cadre didactice în perioadele de studii și de pregătire pentru inspecțiile speciale și pentru examene, îndeosebi prin prevenirea supraîncărcării lor cu sarcini obștești, ca și prin asigurarea respectării timpului necesar pregătirii pentru lecții.

În acest scop, organele sindicale din unitățile de învățământ și educație trebuie să colaboreze cu conducerea administrativă în vederea folosirii tuturor forțelor de muncă din instituția respectivă, a justei proporționări a sarcinilor pe oameni.

De asemenea, membrii de sindicat trebuie sprijiniți în procurarea materialelor bibliografice auxiliare atât în vederea perfecționării profesionale și a pregătirii lor pentru învățământul ideologic, cât și pentru a-i ajuta să includă în lecțiile lor actualitatea economică, socială și politică a țării.

Paralel cu asigurarea condițiilor de muncă, organelor sindicale le revine un rol activ în îmbunătățirea continuă a muncii metodice a cadrelor didactice, atât pe linia sarcinilor instructive cât și a celor educative. Folosirea metodelor specifice muncii sindicale — cum sint diferitele forme ale schimbului de experiență, consfățuirile de muncă, vizitele în colectiv în întreprinderi din diferitele sectoare ale economiei, organizarea de excursii didactico-științifice etc. — va fi de un real folos pentru continua îmbunătățire a procesului instructiv-educativ.

Lucrînd în felul acesta și mai ales îmbunătățîndu-și conținutul activității și metodele de lucru cu oamenii, sindicatele din instituțiile de învățământ au datoria să mobilizeze pe toți lucrătorii din domeniul școlii să desfășoare o muncă plină de entuziasm, să nu-și precupețască eforturile, pentru a contribui la traducerea în viață a hotărîrilor Congresului al III-lea al P.M.R., la opera de desăvîrșire a construcției socialismului pe care o înfăptuiește poporul nostru, condus de partid.

C. Rădoi

DE LA ÎNCEPUT — O MUNCĂ SUSȚINUTĂ!

— Și acum, să citim din manual (aspect de la Școala elementară nr. 175 din București).

Planul anual — document mobilizator

Practica în domeniul muncii instructiv-educative ne-a demonstrat că planificarea judicioasă, bine orientată este un factor care mobilizează energia cadrelor didactice, le dă orientarea necesară în muncă, contribuie la creșterea calitativă a activității lor.

Pentru realizarea acestui desiderat, simpla formulare a unor sarcini, simpla enumerare a unor măsuri nu este suficientă. Ea nu mobilizează, nu antrenează conștient și activ, nu determină o activitate creatoare, ci cel mult o aplicare mecanică a sarcinilor. Pentru determinarea unei atitudini conștiente și creatoare, o importanță deosebită o au motivarea temeinică a măsurilor cuprinse în plan, precum și îndrumările metodice în vederea aplicării lor. Astfel, la capitoul din plan care privește activitatea metodică, de exemplu, este necesar să se indice motivele pentru care ne oprim tocmai la acțiunile respective și nu la altele. Bine gândite, bine formulate, motivările ridică pe primul plan

scopul esențial al măsurilor preconizate, atrag atenția asupra lor și, bineînțeles, antrenează eforturile colectivului la traducerea lor în practică. Includerea în planul de muncă anual a unor măsuri care să indice linii de progres în munca instructiv-educativă, precum și supunerea spre studiere a unor probleme importante nesoluzionate sau insuficient adâncite de colectivul pedagogic în etapa precedentă are, de asemenea, o mare importanță mobilizatoare. Pe această linie, planul de muncă anual trebuie să determine o studiere atentă a experienței înaintate și să asigure popularizarea și generalizarea ei.

Experiența ne-a dovedit însă că oricât de temeinic ar fi conceput planul anual de muncă, oricât de bine orientat ar fi conținutul lui, el n-are suficientă forță mobilizatoare dacă e opera exclusiv personală a directorului școlii și dacă nu se organizează dezbateri în legătură cu prevederile lui.

Elaborarea planului de către directorul școlii singur și lectura lui într-una din ședințele consiliului pedagogic este un procedeu comod și expeditiv, dar cu rezultate extrem de limitate.

Acest procedeu nu antrenează pe membrii colectivului pedagogic, nu asigură o cunoaștere temeinică a problemelor esențiale ale școlii. Se ajunge astfel la o diminuare regretabilă a rolului planului de muncă anual.

Experiența ne-a arătat că participarea colectivă la elaborarea planului de muncă anual poate primi diferite forme și se poate manifesta în diferite etape. Astfel, cadrele didactice pot să-și aducă contribuția la includerea unor obiective în plan prin propuneri pe care le fac încă la sfârșitul anului școlar expirat, cu ocazia ședinței de analiză a muncii sau prin rapoartele pe care le dau direcțiunii. De asemenea pot face acest lucru în etapa elaborării propriu-zise a planului la începutul anului școlar, fiind responsabili comisiilor metodice, diriginții sau responsabilii unor sectoare de activitate, antrenaji de directorul școlii, fac aprecieri și propuneri; și, în fine, cu ocazia discuțiilor pedagogice în ședința consiliului pedagogic.

Dintre momentele de mai sus, momentul care prezintă greutate pentru formarea unei opinii colective în lichidarea lipșurilor și asigurarea mersului ascendent în noul an școlar este discutarea planului de muncă în consiliul pedagogic.

În anul școlar trecut, respectând în linii generale cerințele unui plan de muncă — analiza activității din perioada anului precedent, stabilirea principalelor sarcini pentru anul în curs și măsurile concrete pentru realizarea lor — noi am părăsit forma clasică la înfăptuirea planului după schema de mai sus și am adoptat un procedeu nou. Astfel, după capitoul introductiv, în care se precizează principalele sarcini școlare pentru anul în curs și după capitoul privind organizarea școlii am subliniat aspectele pozitive și lipsurile semnalate, precum și posibilitățile de remediere a lor și căile de progres la fiecare subcapitol, în legătură cu fiecare aspect al muncii. Făcându-se o analiză temeinică, strict delimitată, chiar stabilindu-se nominal cadrele didactice care au obținut succese deosebite sau cele în a căror muncă se mai ridică unele dificultăți, precum și esența aspectelor pozitive și negative, măsurile indicate în capitoul respectiv decurg firesc, cu necesitate, iar îndrumările și motivările metodice sînt susținute de elemente concrete și imediate. În ședința consiliului pedagogic, după ce s-a făcut o expunere generală asupra planului s-a trecut la dezbateri a lui pe probleme. Acest mod de întocmire și dezbateri a planului a avut efectul scontat: discuțiile au fost vii, legate de problemele esențiale, în spirit analitic și autocritic, s-au făcut propuneri judecătorești. Planul de muncă anual s-a născut ca un produs al muncii colective și prevederile lui au fost adoptate nu printr-un vot formal, ci prin convingerea asupra necesității îndeplinirii lor. Eficacitatea acestui sistem de elaborare a planului de muncă anual s-a dovedit apoi în cursul anului, prin progresele realizate de colectivul pedagogic în toate sectoarele de muncă.

Prof. Romulus Siclovan

directorul Școlii de 7 ani

Ghioroc, raionul Lipova

Însemnări de la lecții

Au reinceput lecțiile. Putem deci să redeschidem carnetul de „Însemnări de la lecții”, să pătrundem într-o clasă și, dintr-un colț, dintr-o bancă din fund, să privim și să ascultăm.

Dar să nu ne grăbim. Înainte de a pătrunde pe poarta Școlii de 7 ani nr. 143 din București am avut o ezitare. Știi, am mai fost în trecut în școli la câteva zile după ce începuseră cursurile și am păstrat de atunci o amintire nu tocmai plăcută. Deși trecuseră mai mult de 15 minute de când pauza trebuia să la sfârșit, învățătorii și profesorii întârziu în cancelarie, antrenaji într-o discuție animată și plină de haz. Un tânăr povestea peripețiile trăite în timpul unei excursii în Făgăraș și îl imita cu mult humor pe profesorul de geografie care și-a căutat disperat vreme îndelungată ochelarii uitați pe... nas. Abia într-un tirziu directorul și-a amintit că trebuie să se mai fiină și lecțiile. La invitația lui politicoasă cadrele s-au îndreptat alene către clase, continuându-și conversația pe coridoare.

Am asistat atunci și la „o lecție” în care un profesor de matematică a discutat cu toată seriozitatea despre cum a spart Popescu anul trecut un geam. Problema era greu de rezolvat mai ales că elevii („spun eu, tovarășe profesor!”) cunoșteau diverse variante ale întâmplării. În finalul acestei „lecții” s-a ajuns la concluzia certă că Popescu va trebui să nu mai spargă geamuri și că „de data viitoare vom începe lecțiile în mod foarte serios”, deși o promisiune la fel de „serioasă” fusese făcută și „data trecută”. Tocmai această situație mi-a fost explicată atunci simplu și cu multă candoare: „Sintem la început, ce vrei? La început, ca la început!”.

Și de astă dată eram la început, așa că îmi veți înțelege ezitarea. Curînd mi-am dat seama însă că nu aveam de ce să mă îngrijorez. În clipa cînd s-a sunat profesorii și-au luat cataloagele și s-au îndreptat spre clase. Cu puțin mai înainte i-am văzut pe elevii urcînd scările în ordine, supravegheați de profesori.

O lecție este un tot în care funcționează o sumă de elemente. Punctualitatea este unul din ele. Ordinea, un altul.

Dar, în sfîrșit, să vedem ce se întîmplă la lecție. Ne aflăm în clasa a V-a „B”, în ora de științe naturale.

Anul acesta elevii vor învăța botanica, știința despre plante.

Cu ajutorul unor întrebări ei află treptat definiția botanicii. Apoi pe baza celor cunoscute dinainte se discută despre existența diferitelor soluri de plante. Elevii știu că există plante sălba-

te și plante cultivate. Care sînt acestea? Cu ajutorul citorva exemple definiția lor este mult ușurată. Lecția se desfășoară firesc și dacă n-ar fi vorba de o temă care se află la începutul manualului școlar, nu ne-am putea da seama că sintem doar în fața primei ore de științe naturale.

Bine gândită și bine organizată, lecția aduce în fața elevilor primele cunoștințe de unei noi discipline. Ei află prin ce se caracterizează plantele sălbatice dăunătoare și folositoare, care sînt plantele textile și plantele uleioase etc. O dată cu aceste noțiuni noi ei mai învață că studiul botanicii are un scop rațional. Că oamenii folosesc plantele și că, pentru a le folosi, ei trebuie să le cunoască, să știe în ce condiții trăiesc ele, ce le este prielnic și ce le dăunează.

Lecția conduce aproape pe neobservate la o concluzie de însemnătate majoră. Oamenii se află într-o continuă luptă cu natura pe care o cunosc, o supun și o transformă. Alături de noile cunoștințe această idee vine ca un corolar al lecției. Ea i-a ajutat pe elevi să vadă utilitatea studiului noii discipline, să înțeleagă că toate cunoștințele pe care le vor acumula la botanică le vor servi în viață.

Să intrăm și la o altă clasă. În clasa a VII-a „A” — oră de fizică. Și aici clasa a intrat în plină activitate. Primele ore sînt ore de recapitulare. Profesora reimprospătează cunoștințele căpătate de elevi în anul trecut. Și aici lecția se bazează în mare parte pe întrebări, pe conversație. Revine des formula „vă amintiți?”. „vă amintiți ce se numește forță?”; „vă amintiți care sînt cele mai simple mecanisme cu care putem face economie de forță?” Răspunsurile sînt clare, sigure, precise.

Și elevii și-au dat seama că în primele zile de școală se muncește ca în orice altă zi a anului școlar, așa că s-au pregătit temeinic. Ei răspund cu siguranță, definesc diferitele tipuri de pîrghii, rezolvă probleme pentru a afla lungimea brațului unei forțe etc.

Această lecție mi-a atras atenția asupra modului cum a fost concepută recapitularea de la început de an școlar. Din fiecare problemă se reține ceea ce este esențial. Definiția forței, tipurile de pîrghii, mașini cu ajutorul cărora energia calorică se transformă în energie mecanică etc. Noțiunile repetate acum vor servi drept verigi de care se vor lega viitoarele lecții de fizică din

noul an școlar. De cunoașterea lor temeinică depinde succesul

De reținut că profesora nu se menține în limitele problemelor „strict științifice”. Discuția despre mașini cu aburii s-a sudat perfect cu o scurtă digresiune despre mecanizarea agriculturii. Elevii nu învață numai fizică, ci învață și cum să se folosească de ea.

Clapoțelul a sunat în clipa cînd lecția a luat sfîrșit. A fost și aceasta una din primele lecții — o lecție bună, bine pregătită.

Înainte de a părăsi școala mi-am amintit răspunsul primit cîndva de la un director de școală: „la început ca la început”. De data aceasta „la început” a fost ca în orice altă zi plină de muncă rodnică a anului școlar.

O. Buzescu

Primele zile de muncă în producție

umărul școlilor medii cu instruire în producție a crescut în acest an școlar, după cum se știe, la peste 100. Noi colective de elevi vor

păși în secțiile fabricilor și uzinelor, vor lucra alături de muncitori cîte o zi în fiecare săptămînă, avînd astfel prilejul să cunoască nemijlocit utilajele moderne, să urmărească procesul de producție în ansamblu și procesul tehnologic de executare a produselor în special, să se familiarizeze cu viața din întreprinderi. Zilele petrecute aici îi vor ajuta pe elevi să cunoască diferite ramuri industriale și forme ale muncii productive, să dobîndească deprinderi de mînuire a diferitelor utilaje în vederea producerii de bunuri materiale, vor face să crească dragostea lor pentru munca fizică, interesul pentru tehnică le vor ajuta să-și aleagă profesiunea potrivit înclinațiilor lor și intereselor economice naționale.

Este indicat ca acum, la începutul lucrului, profesorul care conduce practica, împreună cu dirigintele clasei, să organizeze o convorbire pregătitoare cu elevii, lămurindu-i asupra scopului și importanței practicii în producție, arătîndu-le ce cunoștințe vor dobîndi în decursul ei și cum trebuie să se poarte în uzină sau fabrică.

Sînt necesare și convorbiri cu părinții elevilor care vor lucra în producție, relevîndu-se în mod deosebit contribuția acestei acțiuni la pregătirea tineretului

pentru viață și marea ei importanță educativă.

Apoi elevii vor fi instruiți asupra tehnicii securității muncii, arătîndu-li-se ce măsuri trebuie să ia pentru prevenirea accidentelor de muncă.

Pînă în prezent s-au conturat trei forme de instruire a elevilor — și anume: atașarea lor pe lîngă muncitori calificați, repartizarea lor în echipe de muncitori calificați și constituirea de brigăzi formate din elevi, sub conducerea unor muncitori sau tehnicieni din întreprindere. Ne vom opri la una sau alta din aceste forme de instruire în funcție de condițiile concrete existente în întreprindere, de natura muncii pe care urmează s-o desfășoare elevii.

În general, activitatea acestora în secțiile întreprinderilor constă în observări la locul de muncă pe baza unei anumite teme date de profesor, în efectuarea unor lucrări practice cu conținut tehnic de producție (de exemplu măsurări, calcule etc. — lucrări care se execută în special în scurta perioadă de acomodare a elevilor cu producția), în efectuarea unor lucrări auxiliare, ca și în confecționarea unor piese din planul de producție al secției în care lucrează.

Lucrările pe care le execută elevii trebuie să fie, pe cît posibil, legate de temele din programele școlare. De asemenea, trebuie să se aibă în vedere că lucrările alese spre executare să permită aplicarea gradată a operațiilor învățate de elevi, folosirea celor mai înaintate metode de muncă, să dezvolte succesiv priceperile și deprîn-

de pentru trecerea de la lucrări simple la lucrări complexe și să fie în concordanță cu puterile elevilor.

În instructajele pe care le fac, profesorii care conduc instruirea în producție trebuie să pună accentul pe organizarea locului de muncă, pe realizarea unei activități practice creatoare și pe calitatea lucrurilor executate de elevi.

Profesorii care conduc instruirea practică au sarcina să îndrumeze și să controleze periodic modul cum își însușește elevii cunoștințele tehnice, cum își formează deprinderile de muncă, cum completează caietul de practică. Pe lîngă lucrările curente pe care le execută elevii în producție, este necesar să li se dea să rezolve și anumite teme cu caracter de observare sau de creație, legate de cunoașterea legilor fizicii, chimiei, a proprietăților materialelor etc.

Profesorilor care predau matematica, fizica, chimia etc. le revine sarcina să viziteze periodic întreprinderile unde fac elevii practica, pentru a cunoaște condițiile în care lucrează elevii, pentru a vedea cum aplică în practică cunoștințele învățate în clasă.

După cum se știe, o condiție de bază pentru realizarea un succes a instruirii în producție a elevilor o constituie pregătirea temeinică a profesorilor. Este necesar ca fiecare profesor să acorde o mare atenție pregătirii proprii, pentru a obține rezultate cît mai valoroase.

T. Mucica,

Predarea lecțiilor de geometrie analitică

DEFICIENȚE DE ORGANIZARE

Ca la toate școlile și secțiile serale, și la secția serală de pe lângă Școala medie nr. 3 din Timișoara au început, la 1 septembrie, cursurile noului an școlar. Dar, spre deosebire de alte școli și secții, aici au început fără o bună pregătire, fără ca unele probleme importante de organizare să fi fost puse la punct.

Iată câteva exemple. Nici până la cinci zile după începerea cursurilor profesorii nu dispuneau măcar de cataloage provizorii. De aceea, în special la clasele a VIII-a, au trebuit să-și piardă timpul pentru a stabili evidența elevilor prezenți.

Trecuse o săptămână de la începerea noului an școlar, dar unii elevi din clasele IX, X și XI se mai prezentau la reexaminare pentru obiectele la care fuseseră declarați corigenți

în anul școlar trecut. Or, în această direcție există o obligație pe cit de elementară pe atât de clară pentru conducerea școlilor: la data redeschiderii cursurilor toți elevii trebuie să aibă clarificată cu exactitate situația școlară din anul precedent.

Tot în legătură cu evidența elevilor se cuvine amintit și faptul că la cinci zile după deschiderea cursurilor se mai discută încă situația unui elev care absolvise patru clase elementare și un curs de calificare profesională de câteva luni și cerea înscrierea în clasa a VIII-a, când era clar că el trebuia respins din prima zi.

Aceeași lipsă de organizare s-a făcut vădită și în alte sectoare ale muncii din școală.

După aproape o săptămână de la deschiderea noului an școlar

nu era încă întocmit orarul pentru toate clasele. Elevii claselor a VIII-a „A” și „C”, de exemplu, își sfîrșiseră într-una din zile cursurile fără să fi aflat care este orarul pentru a doua zi. Indiferent de motivele care au dus la o asemenea situație, ea este intolerabilă din punct de vedere pedagogic. Și lucrul este cu atât mai grav cu cât este vorba de o școală serală.

Tot aici se cuvine amintit faptul că la clasele a VIII-a la care ne-am referit mai sus nu s-a ținut în prima săptămână nici o oră de limbă și literatură română, pe motiv că profesorul respectiv era membru într-o comisie pentru examenul de maturitate. S-ar fi putut aranja totuși destul de ușor ca el să fi venit seara la cursuri. De asemenea, o oră de geografie a fost ținută la clasa

a VII-a „C” de către o profesoară suplitoare pe motiv că titularul catedrei era plecat să-și aranjeze niște chestiuni personale.

Este păcat că realizările frumoase dobândite de secția serală de pe lângă Școala medie nr. 3 din Timișoara în ceea ce privește recrutarea tinerilor muncitori și îmbunătățirea frecvenței sînt umbrite de asemenea lipsuri, care dovedesc insuficienta grijă a conducerii școlii și a colectivului didactic pentru punerea la punct a tuturor problemelor legate de pregătirea deschiderii noului an școlar. Va trebui ca în cel mai scurt timp să se definitiveze evidența elevilor pe clase, să se întocmească orarul definitiv și să se asigure prezența la ore a tuturor profesorilor titulari.

Prof. I. N. Chițu

noșterii exacte a termenilor și să refacă raționamentele, nu numai să repete concluziile.

Cînd se predă, de pildă, lecția despre aflarea abscisei unui punct care împarte un segment într-un raport dat, este totdeauna necesară o repetare a ceea ce înseamnă „M împarte AB în raportul m supra n”. Cei mai mulți muncitor-elevi știu să găsească punctul M astfel ca MA supra MB să fie egal cu m supra n, în cazuri concrete. În aflarea acestui punct intervine însă nu atât rememorarea cunoștințelor din clasa a IX-a, ci rezolvarea directă a problemei, ușurată doar de faptul că raționamentele necesare au mai fost parcurse și înainte. Ca urmare, deși găsesc corect punctul căutat, unii elevi nu mai știu că el se numește „punct care împarte segmentul AB în raportul m supra n” și nici regula aflării lui. Deci, spre deosebire de învățămîntul de zi, unde accentul repetării cade asupra acordării unui conținut concret termenului respectiv, adică chiar asupra aflării punctului M în cazuri concrete și asupra justificării regulii, urmărindu-se ca astfel cunoștințele elevilor să nu devină formale, rupte de conținut, în învățămîntul seral accentul repetării trebuie să cadă asupra însușirii termenului care numește operația ce se efectuează și asupra generalizării raționamentelor pe care muncitorii-elevi le cunosc sub forma lor concretă.

La fel, la capitolul „Puterea punctului față de cerc”, repelarea cunoștințelor din clasa a IX-a nu se poate rezuma la definiția puterii punctului și la cele trei moduri în care ea se poate exprima, deoarece prin aceasta elevii nu vor fi pregătiți suficient pentru a înțelege aceeași problemă tratată la geometria analitică. Este mult mai folositor, de exemplu dacă se reamintește raționamentul în întregime — bineînțeles cit mai succint și organizat.

Pînă în clasa a XI-a elevii din învățămîntul de zi și-au format cele mai multe din deprinderile de calcul necesare studiului geometriei analitice. Eltial profesorului în predarea acestei discipline în școala de zi se concentrează mai ales asupra însușirii de către elevi

a metodei pe care o reprezintă geometria analitică adică asupra modului de exprimare analitică a proprietăților geometrice și, invers, asupra interpretării calculelor și rezultatelor din punct de vedere geometric.

În învățămîntul seral, pe lângă familiarizarea elevilor cu această corespondență într-un sens și în celălalt, prin predarea geometriei analitice se urmărește și consolidarea deprinderilor de calcul ale muncitorilor-elevi. Predarea geometriei analitice trebuie nu numai să corecteze și să completeze, atunci cînd se ivește prilejul, deprinderile de calcul existente, ci și să dezvolte în mod sistematic deprinderile de calcul insuficient formate ale muncitorilor-elevi.

În fine, însușirea bagajului necesar de formule din geometria analitică se obține în școala de zi mai ales prin munca de acasă a elevilor, prin memorare directă sau prin rezolvarea unui număr mai mare de probleme. Muncitorii-elevi, care dispun de mai puțin timp pentru această muncă pot fi ajutați în însușirea formulelor dacă în ora de recapitulare care încheie un capitol se sistematizează într-un tablou formulele din capitolul respectiv, precizându-se semnificația geometrică a parametrilor și exemplificându-se cu problemele rezolvate în cursul capitolului sau al problemelor recapitulative, cazurile în care se utilizează o anumită formulă și criteriile care conduc la alegerea ei. Cu bune rezultate se pot folosi în acest scop și tablourile de formule afișate în clasă. Privind mereu aceste formule, elevii și le întipăresc pe nesimțite în minte. Utilizarea formulor tipărite este de asemenea indicată. Majoritatea absolvenților cursurilor serale vor fi tehnicieni; este de aceea important ca ei să știe să se orienteze, să caute într-un formular. Pe de altă parte, citind întreaga pagină de formule pentru a găsi formula potrivită își consolidează de asemenea, pe nesimțite, cunoștințele.

Dezoria noastră a profesorilor este de a găsi în folosul metodelor cele mai potrivite în școala serală.

E. Opreanu

Cîteva considerații metodice asupra

II

În predarea cunoștințelor cu privire la epoca pietrei șlefuite am procedat din punct de vedere metodic la fel ca în lecția anterioară¹⁾. Am pornit de la dirijarea observației elevilor asupra uneltelor și a caracteristicilor epocii pietrei șlefuite și le-am cerut apoi să compare uneltile de piatră cioplită cu cele de piatră șlefuită. În continuare le-am spus cum au ajuns oamenii să șlefuiască și să găurească piatra, cum anume se confecționau uneltile de piatră șlefuită și cum se muncea cu ajutorul lor. Povestirea a fost argumentată prin prezentarea unor planșe ilustrînd activitățile desfășurate cu ajutorul uneltor de piatră șlefuită.

Este necesar să se precizeze că uneltile de piatră șlefuită erau mai bune decît cele din piatră cioplită, că ele puteau fi minuite mai ușor și că, deci, cu ajutorul lor s-au putut produce relativ mai multe bunuri. Se va insista însă asupra faptului că, deși uneltile din piatră șlefuită erau superioare celor din piatră cioplită, erau totuși și ele unelte primitive, rudimentare, a căror confecționare era foarte dificilă, dura foarte mult și reclama eforturi susținute și mari. Trebuie precizat totodată că nici prin folosirea acestor unelte nu se puteau produce decît puține bunuri, ca și faptul că și cu aceste unelte oamenii erau nevoiți să muncească toți laolaltă.

Compararea ilustrațiilor care reprezintă unelte de piatră șlefuită și de piatră cioplită îi va ajuta pe elevi să-și îmbogățească reprezentările referitoare la uneltile primitive. Acum noțiunea aceasta are pentru ei un conținut mai larg, care,

fiind fundamentat pe reprezentări concrete, poate fi ușor însușit.

În continuare este necesar să le povestim elevilor cum a început să se muncească pămîntul, cum se domesticeau vitele, cum se efectuau olăritul și țesutul cu războiul vertical, ilustrînd totodată, cu ajutorul planșelor, cele povestite. Vom adăuga că, deși oamenii continuă să vindeze și să pescuiească, aceste ocupații trec pe planul al doilea, devenind ocupații secundare. În acest moment se trage o nouă concluzie parțială: „Iată deci că, o dată cu confecționarea unor unelte mai perfecționate, mai variate, apar și ocupații mai variate, hrană mai bună, îmbrăcăminte din materiale țesute și nu numai din piei de animale. Muncile, ocupațiile lor i-au făcut pe oameni să nu mai plece din loc în loc, ci să se stabilească în locuri fixe, să-și construiască colibă.”

Din răspunsurile elevilor noi am constatat deseori că ei confundă termenul „comună” din noțiunea „comună primitivă” cu termenul familiar lor care desemnează o unitate administrativă compusă din unul sau mai multe sate. Pentru a evita această confuzie profesorul trebuie să sublinieze că nu este vorba de comunele de azi.

Stabilirea celorlalte trăsături ale orînduirii comunei primitive în epoca pietrei șlefuite se poate realiza cu succes prin folosirea cunoștințelor anterioare ale elevilor, procedîndu-se prin comparație. Este indicat ca și felul cum sînt formulate întrebările, și ordinea acestora să rămîna neschimbată față de lecția anterioară. Astfel putem fixa în mintea elevilor legăturile care sînt încă labile, imprecise și-i putem ajuta să vadă ceea ce este general, precum și relațiile logice interne

dintre trăsăturile caracteristice ale orînduirii comunei primitive.

Cunoștințele referitoare la organizarea comunității gentilice în epoca pietrei șlefuite pe familii, ginți și triburi ca unități de muncă și viață colectivă, la rolul șefilor de ginți și de trib și al sfatului bătrînilor se transmit cu ajutorul povestirii plastice a profesorului. La sfîrșitul ei profesorul formulează concluzia, arătînd că progresul înregistrat în procesul procurării bunurilor necesare traiului a dus după sine și necesitatea unei organizări a societății omenești care să corespundă muncii și proprietății comune. Pentru mai multă claritate, am vorbit despre apariția ginților și triburilor nu numai în epoca neolitică, cînd acest tip de organizare se cristalizează.

Din toate aceste fapte se trage încă o concluzie, de data aceasta generală: „Vedem că în viața oamenilor s-au petrecut transformări, că ea s-a îmbunătățit, că, deci, societatea omenească a progresat.”

În ultimă instanță se povestesc diferitele manifestări de ordin suprastructural. Noi am acordat o deosebită atenție modului în care se prezintă primele manifestări religioase ale oamenilor, cauzelor care au provocat apariția lor, subliniind nivelul slab de dezvoltare, lipsa cunoștințelor, frica de natura înconjurătoare, pe care oamenii nu o înțelegeau. Explicarea clară a acestor împrejurări contribuie mult la educația ateistă a elevilor.

La sfîrșitul lecției am sintetizat toate cunoștințele referitoare la orînduirea comunei primitive. Pentru a-i ajuta pe elevi să rețină toate trăsăturile ei esențiale noi am recurs la o schemă scrisă care a cuprins toate aceste trăsături.

În felul acesta noi de fapt am și definit noțiunea de „orînduire a co-

munei primitive”, ceea ce era acum destul de ușor, avînd în vedere că noțiunea fusese lămurită elevilor anterior. În definiția noțiunii am folosit genul proximal „orînduire socială”, deoarece-l folosește și manualul. Dar nu am explicat acest termen, deoarece considerăm că, fiind o categorie a materialismului istoric, el nu poate fi înțeles de către elevii clasei a V-a atunci cînd ei nu cunosc încă decît o singură orînduire socială, deci nu au cunoștințele necesare pentru a înțelege sensul unei categorii atît de abstracte.

Se vede deci că, organizînd procesul de transmitere a noțiunii abstracte „orînduirea comunei primitive”, noi am pornit de la formarea noțiunilor care sînt cuprinse în noțiunea generală, iar în procesul de formare a acestora de la formarea reprezentărilor. Uneori am folosit în acest scop ilustrațiile (de exemplu, la formarea reprezentărilor privitoare la unelte primitive sau la munca comună), pe care le-am completat prin povestirea plastică și prin comparații. Cunoștințele dobîndite de elevi prin ilustrație, povestire și comparație ne-au oferit posibilitatea de a ne ridica la o anumită treaptă de generalizare. De exemplu, înțelegînd că toate uneltile de piatră cioplită și de piatră șlefuită sînt unelte primitive, elevii și-au însușit noțiunea de „unelte primitive”. După ce ei și-au însușit în mod asemănător toate notele esențiale ale noțiunii generale — adică toate trăsăturile orînduirii respective — s-a ridicat problema creării legăturilor dintre ele, a organizării lor într-un sistem de legături care reprezintă fenomenul în totalitatea lui — noțiunea generală. Bineînțeles că, pe această treaptă a formării noțiunii generale, ilustrația și povestirea nu-și mai aveau rostul. Locul lor a

fost ocupat de scheme parțiale și apoi de scheme generale cuprinzînd tot sistemul de cunoștințe referitoare la orînduirea comunei primitive.

Revenim încă o dată asupra tendinței greșite a unor profesori care, urmîrind să transmită cunoștințe privind o orînduire socială, sînt tentați să explice mai întîi aspectele care par a fi mai accesibile elevilor. Apărînd pe primul plan, acestea sînt reținute în mod special de către elevi, ei considerîndu-le ca aspectele cele mai importante ale noțiunii, chiar dacă sînt nesemnificative. Ierarhia în care se expun notele componente ale unei noțiuni abstracte — în cazul nostru ale unei formațiuni sociale — nu poate fi întîmplătoare. Dacă vrem ca elevii să rețină esența fenomenului și să înțeleagă legăturile interne obiective ale acestuia, precum și legătura lui cu alte fenomene, este absolut necesar ca notele noțiunii să fie expuse de la început în ierarhia lor logică, care reflectă legăturile interne ale fenomenului dat. De asemenea, este necesar să repetăm cu consecvență notele esențiale ale noțiunilor în aceeași ordine, deoarece aceasta duce la formarea unor sisteme de legături și totodată îi deprinde pe elevi cu o gîndire materialistă, cu căutarea permanentă a interdependenței fenomenelor și faptelor istorice.

Ținem să menționăm că în urma predării de-a lungul mai multor ani școlari a lecțiilor privitoare la prima formațiune socială am tras concluzia că și orînduirea comunei primitive ar trebui studiată pe baza istoriei unui anumit popor, cum se studiază restul orînduirilor sociale. Așa cum se tratează el în prezent — în general — materialul rămîne abstract, destul de greu de înțeles pentru elevi. Din această cauză a-

¹⁾ Vezi „Gazeta învățămîntului” nr. 626 din 15 sept. 1961.

O etapă superioară în pregătirea cadrelor pentru industria petrolului

Noul an școlar, care a început de curând, va trebui să însemne pentru școlile din domeniul industriei petrolului un important pas înainte în pregătirea cadrelor de muncitori și maiștri chemate să îndeplinească directivele celui de-al III-lea Congres al P.M.R. în legătură cu sporirea extracției de țiței și gaze, cu ridicarea nivelului tehnic al rafinării și introducerea celor mai noi procedee de prelucrare secundară.

Este de la sine înțeles că noile instalații de foraj, ca și rafinăriile moderne în care se aplică metode avansate cum sînt cracărea catalitică, fracționarea și purificarea avansată a gazelor de rafinare necesită muncitori și maiștri cu un nivel profesional ridicat.

În scopul pregătirii unor asemenea muncitori și maiștri s-a întreprins încă din anul trecut un larg studiu privind îmbunătățirea nomenclatorului de meserii și specialități. Ca urmare au fost introduse meserii și specialități legate mai strins de dezvoltarea actuală și în perspectivă a industriei petrolului — ca de pildă operator petrochimic, mecanic de aparate de măsură și control, maistrul electromecanic pentru automatizare și tehnica măsurării. O atenție deosebită s-a acordat îmbunătățirii planurilor de învățămînt și programelor școlare. Astfel, la toate meseriile și specialitățile s-au dezvoltat mult capitolele privind studiul electrotehnicii și electronicii, aparatelor de măsură și control, desenului tehnic etc. De asemenea, s-a introdus studiul carotajului radioactiv și al altor metode avansate. Manualele școlare au fost și ele mult îmbunătățite, introducîndu-se noi teme privind tehnica mo-

dermă și tehnologia avansată în extracția și prelucrarea țițeiului, metodele noi de control al producției, de utilizare a utilajelor noi cu care sînt înzestrate schelele și rafinăriile etc. În noile ediții ale manualelor s-a renunțat la descrierea unor utilaje depășite (de exemplu a turlor de lemn) și s-a dezvoltat în mod corespunzător descrierea utilajelor moderne, fabricate în țară.

Toate aceste măsuri asigură condiții superioare de activitate profesorală și tehnică care pregătesc cadre pentru industria petrolului. Dar, pentru a obține succese reale în muncă, acești profesori trebuie să deșăsoare o activitate științifico-didactică intensă, perseverentă.

Veriga principală a acestei activități o constituie pregătirea pentru lecție a profesorului. Nu te poți considera bine pregătit pentru predare fără a fi permanent la curent cu cele mai noi metode de lucru adoptate sau în curs de adoptare, în așa fel încît elevii să cunoască încă din școală toate utilajele și metodele pe care vor trebui să le utilizeze mai tîrziu în producție. Documentarea profesorului pe teren în vederea pregătirii lecțiilor este în această privință o metodă din cele mai valoroase.

Se extinde continuu forajul cu turbina — metodă economică și de mare securitate — brigăzile unor schele petrolifere au atins viteze-record în forarea noilor zăcăminte, s-a pus la punct o tehnologie avansată pentru reactivarea sondelor vechi, lăsate în părăsire, s-au creat ramuri noi de producție legate de utilizarea rațională prin desbenzi-nare a gazelor de sondă. Acestea sînt aspecte esențiale ale realității noi din sectorul indus-

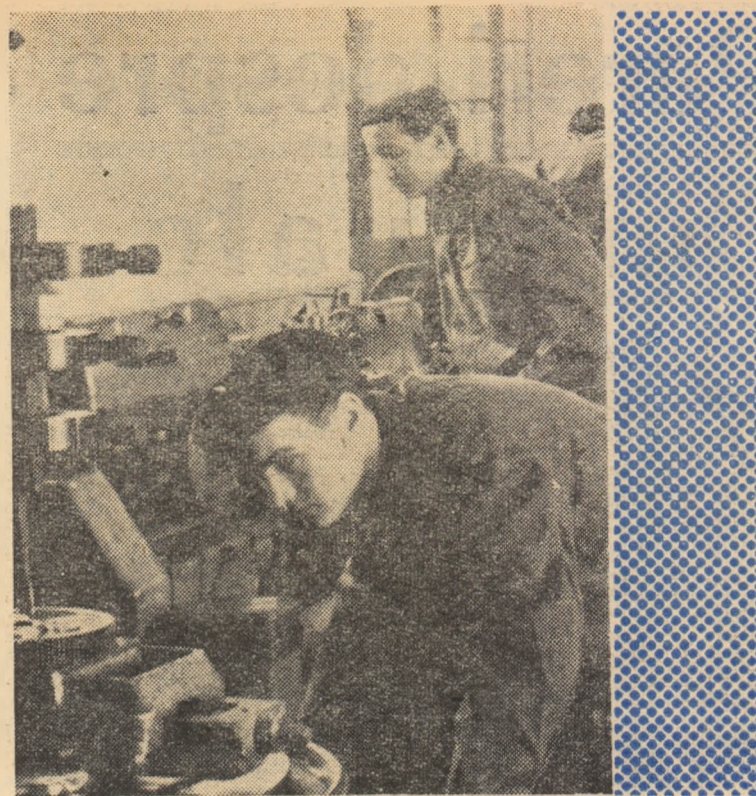
trii petrolului, aspecte pe care profesorul trebuie să le cunoască, să le studieze în mod aprofundat pe teren, înainte de a le prezenta viitorilor petroliști. În deplină cunoaștere a realităților se vor putea organiza apoi lecții-exkursii la exploațiunile petrolifere și la întreprinderile prelucrătoare. Astfel de lecții vor scoate puternic în evidență, în fața elevilor, necesitatea unei înalte pregătiri tehnice pentru a stăpîni complicatele agregate automatizate, precum și posibilitățile de obținere a unor coeficienți de randament tot mai înalți.

O cale eficientă pentru continuarea perfecționării tehnice și științifice a cadrelor didactice o constituie de asemenea includerea lor la cursurile de specializare care se organizează cu inginerii din producție. Aici profesorii vor putea studia în amănunțime o serie de probleme prioritare la utilizarea izotopilor radioactivi, la automatizarea proceselor tehnologice etc.

În toate școlile atenția trebuie concentrată asupra introducerii noului în fiecare domeniu al muncii didactice. Este necesar să fie înlăturată de urgență rămăniștele în urmă în privința terminologiei folosite, a metodelor descrise și mai ales în dotarea laboratoarelor și atelierelor școlare cu utilaje și aparatură modernă.

Legătura cu terenul, cu producția, un control și o îndrumare sistematică și competentă vor face ca școlile care pregătesc noile cadre de petroliști să răspundă cu cinste exigențelor mereu crescînde care stau în fața lor.

Ing. A. Vasilescu
Ing. G. Vlânțoiu

LA LECȚILE DE DESEN TEHNIC

În munca mea de predare a desenului tehnic am pornit de la ideea că, înainte de toate, trebuie să trezesc interesul elevilor față de obiectul meu. Pentru a-i face să înțeleagă de la primele lecții marea utilitate a desenului tehnic, le-am arătat că fără el n-ar fi posibilă nici întocmirea proiectelor, nici executarea acestora în uzine, că orice problemă ale procesului tehnologic de fabricație, fazele de fabricație, asamblare, montare etc. se studiază și se rezolvă în ordinea corespunzătoare fabricației cu ajutorul lui.

Le-am arătat totodată necesitatea de a reprezenta prin fie-

care desen complet, cu precizie și claritate, obiectul care urmează să fie executat, în forma și mărimea dorită, cotind dimensiunile necesare pentru execuție.

Am căutat de asemenea să asigur condițiile necesare în vederea însușirii corecte de către elevi a elementelor necesare citirii și executării desenelor. Astfel, m-am preocupat de procurarea materialului didactic demonstrativ — planșe-model pe teme, machețe, diapozitive etc. — fără de care lecțiile nu-și ating țelul propus. De asemenea, m-am interesat ca elevii să dispună de locuri de muncă individuale, la mese de

desen dotate cu tot necesarul — planșetă, teu, două echere, riglă metalică gradată, raportor mic, șubler, hirtie de desen etc.

Obişnuiesc să-i repartizez pe elevi pe locuri numerotate, cerîndu-le să le respecte la fiecare lecție și să întrețină cu grijă tot utilajul, predîndu-l la terminarea lecției în bună stare. Folosind numeroase mijloace ajutoare, caut să dau elevilor cunoștințe temeinice de desen, deosebit de necesare pentru completarea culturii lor tehnice.

Mihail
VITCOVSKY
Școala profesională „Republica” din
București

primelor lecții de istorie în clasa a V-a

tunci cînd, cu ocazia studierii diferitelor state antice, revenim asupra problemelor primei orînduirii sociale, elevii deseori nu recunosc trăsăturile comunei primitive la diferite popoare.

Descoperirea comunei primitive și apariția germenilor orînduirii sclavagiste este studiată de către elevi cu ocazia lecției despre dezvoltarea societății omenești în epoca metalelor, revenindu-se apoi la acest fenomen în cadrul studierii tuturor statelor antice.

Insistînd asupra problemelor principale ale perioadei de trecere de la o orînduire socială la alta, profesorul are o ocazie în plus să fixeze cunoștințele și noțiunile privitoare la orînduirea studiată anterior. În felul acesta procesul de diferențiere a noțiunilor legate de orînduirile sociale diferite se începe de la primul contact al elevilor cu noua orînduire socială.

În lecția despre epoca metalelor noi am pornit de la povestirea descoperirii metalelor (bronz și aramă) și a modului de prelucrare a acestora. Aici am folosit planșa privitoare la uneltele de metal, la procesul de confecționare a lor și la procesul muncii cu aceste unelte. Astfel am lărgit cu noi note noțiunea de „unelte”. Planșa i-a ajutat totodată pe elevi să intuiescă evoluția uneltelor și progresul realizat în procesul de producere a bunurilor ca rezultat al dezvoltării uneltelor.

Imediat după ce am arătat cum se prelucrau metalele, le-am spus elevilor că din ele se confecționau unelte și diferite obiecte și am antrenat clasa în observarea ilustrațiilor. Am enunțat apoi concluzia primă: „Și acestea sînt unelte, unelte de metal, care sînt mai bune și mai perfecționate decît cele de pia-

tră”. Pentru a argumenta această afirmație am cerut elevilor să compare uneltele de piatră cu cele de metal. De data aceasta nu am pornit de la muncă spre uneltele cu care se efectua ea, ci de la uneltele spre analiza activităților umane desfășurate cu ajutorul lor — aceasta pentru a sublinia procesul evoluției uneltelor și influența lor asupra modului în care societatea omenească își procură cele necesare traiului. Pentru a scoate în evidență această idee am revenit la ilustrație și i-am făcut pe elevi să observe ce muncă se efectua cu uneltele de metal și ce se producea cu ele.

După analiza planșei s-a tras concluzia că ocupațiile principale ale oamenilor în această perioadă erau: agricultura, creșterea animalelor, diferite meșteșuguri, cum sînt confecționarea uneltelor din metal, olăritul, țesutul — în care oamenii s-au perfecționat treptat.

În continuare le-am arătat elevilor că, folosind uneltele de metal, mai perfecționate decît cele de piatră, oamenii au putut efectua muncă mai variată în timp mai scurt și cu eforturi mai puține, au produs mai mult decît înainte, deci mai mult decît strictul necesar pentru a putea exista, lămurindu-i că această depășire a necesarului poartă numele de surplus. Am tras concluzia: „Perfecționarea, dezvoltarea uneltelor este cauza apariției surplusului”.

După ce am fixat aceste idei prin întrebări și înainte de a introduce ideea proprietății private, a inegalității care apare ca o consecință a dezvoltării uneltelor și a apariției surplusului, am împropățat cunoștințele elevilor cu privire la caracterul proprietății, al repartiției și al raporturilor dintre membrii ginților pentru ca, prin comparație,

să scoatem ulterior în evidență transformările produse în sinul societății. Apoi am povestit cum s-a ajuns în decursul timpului ca unii membri ai societății umane să dețină mai multe bunuri și produse. Am arătat căile pe care șefii triburilor, datorită prestigiului de care se bucurau în comunitate, își însușeau uneltele de metal și produsele obținute în sinul tribului — în unele cazuri primindu-le în dar, ca semn al recunoștinței sau al venerației, iar alții însușindu-le prin violență. În continuare le-am făcut cunoscută denumirea noului tip de proprietate — proprietatea particulară, privată.

În continuare am procedat la un sistem de raționament inductiv — într-o ordine asemănătoare cu cea în care s-a caracterizat comuna primitivă — pentru a caracteriza epoca apariției inegalității economico-sociale. Acest sistem de raționament a fost următorul:

— Am spus că, folosind uneltele de metal, un om producea mai mult decît era necesar pentru a-și asigura existența, deci producea un surplus de produse. Am mai spus, de asemenea, că unii oameni începuseră să aibă uneltele de metal, care erau proprietatea lor particulară. Dacă uneltele cu care se producea surplusul erau proprietate particulară, atunci și surplusul produs era tot proprietate particulară. Dar proprietatea particulară asupra produselor a apărut și pe altă cale — anume, din prada obținută în luptele dintre triburi. Șefii de triburi și cei care făceau parte din cetele lor militare luau de la triburile învinse tot mai multe pămînturi, vite etc. Acestea deveneau proprietate particulară. Mai mult decît atât; prizonierii de război nu mai erau omoriți, ca înainte, ci puși de către

șefii de trib și șefii militari să muncească pentru ei. Acești oameni, puși cu forța să muncească, devin sclavi, iar cei pentru care muncesc sînt proprietari de sclavi.

— Acum, cînd a apărut proprietatea particulară, oamenii nu mai muncesc toți laolaltă, ca înainte, în orînduirea comunei primitive.

— Cei care acum apăsaseră unelte, vite, pămînturi și prizonieri de război nu mai lucrează deloc, nu mai au nevoie să muncească. Pentru ei vor fi puși să muncească alți oameni, care au devenit proprietatea particulară a stăpînitorilor lor.

— Dacă uneltele, pămîntul, vitele nu mai sînt în proprietate comună, atunci nici bunurile nu se mai împart egal la toți oamenii. Oamenii nu mai sînt egali între ei.

— Inegalitatea dintre oameni devine tot mai mare, oamenii se diferențiază tot mai mult, iar cei care au proprietate particulară se desprind din ce în ce mai mult din rîndul membrilor tribului și al ginților.

— Așa dispăre treptat comuna primitivă și apare o nouă orînduire socială: orînduirea sclavagistă.

Subliniem că, în scopul formării concepției științifice asupra dezvoltării sociale, analiza perioadei de descompunere trebuie începută de la analiza dezvoltării uneltelor, necesară înțelegerii evoluției sociale și a cauzelor care o determină. În același scop, în expunerea apariției inegalității accentul trebuie să cadă asupra apariției surplusului ca urmare a perfecționării uneltelor și asupra diferențierii survenite în sinul tribului — și nu pe războaiele de jaf.

Din punct de vedere metodic este necesar ca enunțarea notelor caracteristice să urmeze aceeași ordine

în care au fost enunțate notele esențiale ale noțiunii „comună primitivă” și prin compararea cu acestea, deoarece astfel li se formează elevilor deprinderea de a judeca fenomenele într-o anumită ordine, într-o anumită înălțare internă. Comparația servește, la rîndul ei, înțelegerii transformărilor petrecute și, totodată, la fixarea temeinică a noțiunii anterior formate (orînduirea comunei primitive).

După expunerea de mai sus noi am recurs la procedeul comparației realizat printr-o conversație cu elevii, în care s-au precizat paralele trăsăturile caracteristice orînduirii comunei primitive și ale epocii metalelor. Această comparație s-a fixat într-o schemă:

Și aici, ca și în lecțiile anterioare, cunoștințele concrete acumulate pe plan intuitiv se generalizează deci într-o schemă care cuprinde momentele esențiale, generale ale perioadei date. Deoarece elevii nu cunosc încă noțiunile „exploatare” și „relații de exploatare” noi ne-am mulțumit să spunem că în această etapă nu toți oamenii muncesc, că nu mai sînt relații de ajutor reciproc, fără să concretizăm noile relații de producție.

La sfîrșitul lecției, ca o concluzie și ca punct de plecare în studierea orientului antic, am arătat că, o dată cu perfecționarea uneltelor, care a dus la apariția proprietății private și a inegalității dintre oameni, societatea omenească a trecut de la orînduirea comunei primitive la noua orînduire, cea sclavagistă, pe care o vom studia în orele viitoare.

S. Csehi, R. Mihalevi, A. Moğa

Părereri despre manuale

Primele lor manuale

Chimia organică pentru clasa XI-a

Manualul de chimie organică pentru clasa XI-a se numără printre cele mai valoroase lucrări puse la dispoziția elevilor în ultimii ani școlari. El izbuteste să dea elevilor o imagine clară asupra acestui domeniu științific în care s-au înregistrat în ultimii ani progrese uimitoare și ale căror aplicații industriale constituie una dintre principalele preocupări ale tehnicii mondiale moderne.

Avîntul luat în ultimii ani, în lumina directivei partidului, de cercetări în domeniul petrochimiei, dezvoltarea exploatarea de petrol, gaz-metan și a celorlalte resurse chimice, paralel cu valorificarea lor industrială la nivelul tehnicii moderne sînt oglinzite corespunzător în paginile noului manual. Multe din aplicațiile practice propuse, precum și problemele cuprinse la sfîrșitul fiecărui capitol se referă la utilizările cele mai largi ale substanțelor studiate.

Expunerea cursivă, clară, respectînd cerințele didactice, selecționarea cu discernămint a esențialului sînt elemente care fac să crească valoarea acestui manual. Capitole importante, ca de pildă cele despre esteri, nitroderivați, amine, amide sînt expuse într-o formă sistematică, științifică și cuprinzătoare fără a depăși volumul a 5-6 pagini de manual, ceea ce creează elevilor posibilitatea de a studia și a aprofunda temeinic fiecare cunoștință fără ca aceasta să ducă la supraîncărcarea lor.

Neîndoielnic, unul dintre meritele noului manual de chimie organică îl constituie elaborarea unor probleme originale legate de practica din producție, cum sînt cele de la capitolele hidrocarburi aromatice polinucleare, aldehide etc. Este cunoscută importanța didactică a problemelor pentru verificarea și fixarea cunoștințelor. Or, în mare măsură autorii manualului de chimie pentru clasa XI-a au efectuat pe acest tărîm o muncă de pionierat, căci puține dintre manualele din trecut prevedeau rezolvarea de probleme în procesul de predare a chimiei organice. Desigur că această muncă pozitivă poate și trebuie să fie adîncită pe viitor. Astfel, și capitolele tratînd elementele cele mai noi ale chimiei organice, cum sînt de pildă substanțele plastice, pot fi îmbogățite pe viitor cu asemenea probleme.

În același timp este bine să se revizuiască enunțul unora dintre probleme, pentru a-l face mai clar. Bunăoară, problema nr. 3 de la pagina 151 (capitolul „Grăsimi”) este formulată astfel: „Ce volum de hidrogen este necesar pentru transformarea catalitică a

trioleinei în tristearină? Răspuns: 67,2 l hidrogen”. În problemă nu se precizează ce cantitate anume de trioleină trebuie transformată în tristearină. (După răspunsul dat în carte, e vorba de 884 g de trioleină, adică o melocolăgram).

În general autorii au folosit în probleme date din practica de producție sau de laborator. Totuși, uneori s-au abătut de la acest principiu confecționînd date tehnice la masa de lucru. Nu putem afirma că aceasta face problemele mai atrăgătoare, ci dimpotrivă. La alcătuirea problemelor trebuie să fie folosite consecvent numai date practice din viața de producție a uzinelor și combinatelor noastre chimice.

Trebuie relevată buna alegere a experiențelor indicate pentru exemplificări, legătura indisolubilă a celor mai multe dintre aceste experiențe cu practica. Știm din munca noastră de predare că nimic nu impresionează și nu convinge mai mult pe elevi decît o experiență reușită și că nimic nu poate fi combătut mai greu decît neîncrederea stîmțită de o experiență nereușită. Autorii manualului știu și ei acest lucru și au procedat în consecință.

Totuși, uneori au greșit. La descrierea procedurii de preparare a acidului acetic prin oxidarea alcoolului etilic cu ajutorul permanganatului de potasiu (paginile 142-143) se pot citi următoarele: „Se toarnă într-o eprubetă soluție de permanganat de potasiu. Se încălzește eprubetă și apoi se adaugă picătură cu picătură alcool etilic, pînă ce culoarea violetă a permanganatului de potasiu dispare. Din eprubetă ies vapori cu miros de oțet (acid acetic), iar la fundul eprubetei se depune un praf negru de bioxid de mangan”. Această indicație nu este însă corespunzătoare, deoarece în urma reacției produse nu se poate obține acid acetic, ci se formează sarea de potasiu a acidului acetic. Pentru a obține acid acetic soluție trebuie să tratăm cu un acid mineral, de exemplu acid sulfuric, pentru a pune în libertate acidul acetic și pentru a neutraliza basicitatea soluției.

Aceste cîteva observații critice, al căror obiect poate fi ușor eliminat la revizuirea manualului pentru o viitoare ediție, nu schimbă cu nimic constatarea de la începutul recenziei noastre că manualul de chimie organică pentru clasa XI-a este unul dintre cele mai valoroase manuale apărute în acest an.

Carol Illes
Gheorghieni

Matematica pentru școlile profesionale vol.-I

Printre manualele noi destinate școlilor profesionale editate în acest an se numără și Matematica, volumul I, despre care vrem să vorbim în articolul de față.

Destinat studiului algebrei, volumul vădește strădania autorului de a nu-i supraîncărcă pe elevi cu lucruri inutile, dînd în schimb o mai mare extindere unor teme importante, unor calcule aproximative și reprezentărilor grafice, foarte necesare ucenicilor în activitatea lor.

În general manualul nu diferă prea mult de cele destinate școlilor de cultură generală. Un caracter mai deosebit este imprimat doar de conținutul problemelor, unde preocuparea de a lega aspectul practic al problemelor de specificul activității elevilor școlilor profesionale este mai evidentă.

Ca multe manuale aflate la prima ediție, însă, și acesta suferă de unele stîngăcii. Chiar de la început, de pildă, definind valoarea absolută a unui număr, manualul spune: „Valoarea unui număr considerat fără semn se numește valoare absolută”. Din această definiție rezultă că valoarea absolută ar fi valoarea unui număr aritmetic, deci a unui număr care nu este nici pozitiv, nici negativ — lucru ce nu este exact.

De altfel, prin faptul că numerele pozitive și negative sînt introduse pe baza definiției, dîndu-se ulterior exemple care să arate necesitatea de viață care a dus la crearea lor și trecîndu-se abia la urmă la reprezentarea lor pe o axă, elevii vor fi intimidați în primul moment de caracterul prea abstract al definiției. Mai potrivit din punct de vedere metodic ar fi fost să se pornească de la necesitatea practică care a condus la introducerea numerelor pozitive și negative, să se treacă apoi la reprezentarea lor pe o axă, subliniîndu-se corespondența biunivocă între numere și punctele de pe axă, pentru ca definiția să se impună de la sine, ca o concluzie logică a celor învățate mai înainte.

În rezolvarea ecuației de forma $ax=b$ manualul pornește de la un exemplu concret: $3x=27$. Pentru a rezolva această ecuație în manual se spune „...se vede ușor că 3 trebuie înmulțit cu 9 ca să dea 27”. Acest fel de a pune problema nu reflectă raționamentul corect care permite să se scrie în general $x=b/a$. Dacă de pildă avem ecuația $13x=221$, nu mai este de loc evident că 13 trebuie înmulțit cu 17 ca să dea 221. Ar fi fost bine să se arate că luîndu-se de 3 ori mări-

mea x se obține 27 și că deci un singur x va fi de 3 ori mai mic decît 27 și că în general dacă $a \cdot x = b$, un singur x va fi de a ori mai mic. De altfel, manualul folosește acest raționament la punerea în ecuație a problemelor, dar în loc ca elevii să fie familiarizați cu această interpretare, ea le apare atunci ca un lucru nou.

În rezolvarea ecuației de gradul I de forma $a \cdot x + b = c$ autorul utilizează de asemenea un exemplu concret. Pornindu-se de la ecuația $3x-11=4$, se folosește proprietatea de a aduna la ambii termeni o aceeași cantitate, obținîndu-se o ecuație echivalentă. Dar acest lucru apare ca un artificiu și nu ca un raționament logic, ca o încercare de a aduce ecuația de forma $a \cdot x + b = c$ la forma mai simplă studiată anterior, $a \cdot x = b$. La fel se procedează cu toate exemplele utilizate la rezolvarea ecuațiilor de gradul I cu o necunoscută. Lipsesc firul conducător al raționamentului, care să-i facă pe elevi să înțeleagă că toate ecuațiile de gradul I cu o necunoscută se aduc la forma cea mai simplă, $ax=b$, pentru a se rezolva numai după aceea. Aceasta face ca și regula trecerii unui termen dintr-un membru într-altul, ca și cea a eliminării numitorilor să apară ca reguli oarecare, fără legătură între ele, deși ambele se studiază în același scop al reducerii ecuației la forma cea mai simplă.

Și la rezolvarea sistemelor de ecuații de gradul I cu o necunoscută se dă întîi definiția și abia apoi exemplele ilustrative, din care cauză definiția pare introdusă artificial, nu ca o consecință logică, ca o generalizare a celor observate pe baza studierii exemplelor.

O oarecare stîngăcie se vădește și în enunțul unor probleme. La pagina 62, de pildă, se dă o problemă care propune să se afle de cîți ani funcționează o fabrică dacă scîinzînd din întreitul numărului de ani pe care li are astăzi în dobitul numărului de ani pe care li va avea peste 7 ani obținem numărul de ani pe care li-a avut acum 14 ani. Faptul că este vorba de o fabrică nu este suficient pentru a spune că e vorba de o problemă legată de viață. Este foarte îndoielnic că o astfel de problemă le poate da ucenicilor convingerea că ecuațiile de gradul I dau posibilitatea de a se rezolva importante probleme tehnice sau practice impuse de viață, căci viața nu oferă probleme ca cea de mai sus.

Definind abscisa și ordonata punctului manualul folosește puncte situate chiar pe cele două axe, pentru ca apoi să introducă brusc definiția „Abscisa și ordonata unui punct se zic, la un loc, coordonatele punctului” — cu toate că în exemplele anterioare punctele aveau sau numai abscisă, sau numai ordonată.

Formularile privitoare la introducerea coeficientului unghiular al dreptei sînt neclare și cer un mare efort pentru a fi înțelese. Din nefericire, tocmai aici s-a strecurat și o greșală în numerotarea figurilor care face și mai grea înțelegerea acestei noțiuni. Pe lîngă aceasta folosirea uneia din figuri pentru a ilustra și efectul termenului liber asupra reprezentării grafice a dreptei nu constituie soluția cea mai nimerită. S-ar fi putut folosi reprezentarea pe un singur grafic a celor trei drepte cu coeficienți unghiulari diferiți și o alta pentru translația dreptei.

Așa cum menționam la început, capitolul destinat calculelor aproximative este tratat destul de amănunțit. Trebuie să remarcăm însă că introducerea acestor calcule este intrinsecă forțată datorită folosirii unor exemple neîndestulător de convingătoare și prea sumar analizate. De pildă, afirmația că nu putem cunoaște cu precizie cîți lucrători muncesc pe un șantier sau cîte încăperi se află într-o clădire nu este menită să inspire ucenicilor o prea mare încredere în necesitatea imperioasă a calculelor aproximative căci oricîm știe că în acest domeniu se poate stabili o evidență foarte strictă. Un astfel de exemplu poate mai degrabă să creeze o falsă impresie despre buna organizare a muncii pe un șantier.

În manual mai sînt și o serie de alte lipsuri. Bunăoară demonstrația utilizată pentru a deduce formula de rezolvare a ecuației de gradul II, apare ca rezultat al unor artificii de calcul ingenioase și nu ca un rezultat premeditat al încercărilor de a forma un patrat perfect care să reducă ecuația de forma completă la forma mai simplă studiată anterior.

Cea mai bună apreciere a unui manual nou nu o poate da însă decît utilizarea lui în practică. Observațiile celor ce vor preda după noul manual vor constitui, fără îndoială, un sprijin prețios al autorilor și editării în îmbunătățirea lui ca pildă unor eventuale ediții viitoare.

V. Manolache

Limba romînă pentru clasa III-a

Noul manual de limba romînă pentru clasa a III-a va aduce o contribuție importantă la pregătirea școlărilor, datorită modului judicios în care sînt alternate fragmentele din operele scriitorilor clasici și contemporani, textele literare privind cunoașterea realităților din zilele noastre și lecturile cu caracter istoric. Este evidentă preocuparea autorilor pentru alegerea unor texte cu recunoscute calități artistice.

În primul rînd au fost utilizate în mod judicios textele clasice

— „Moș Chiorpec, ciubotarul” de Ion Creangă „Bunicul” de B. St. Delavrancea, „Fricosul” de Emil Girleanu — în proză, „Sergentul” de V. Alexandri, „Lupta de la Rovine (fragment din „Scrisoarea III” a lui M. Eminescu), „Secerișul” de St. O. Iosif — în versuri. Bine reprezentată este în acest domeniu și lirica noastră contemporană „23 August” de Mihai Beniuc, „Cîntec pentru copiii lumii” de Marcel Breșlașu, „Cîntec pentru patrie” de Otilia Cazimir, „În tabăra la mare” de Nina Cassian.

Impărțirea manualelor dăruite de partid școlărilor din clasele I-VII a constituît unul din neuitatele momente sărbătorești ale acestui început de an școlar

„În ajun de 1 Mai” de Dan Deșliu etc.). Este de neînteles însă cum autorii manualului au omis să prezinte școlărilor, prin intermediul uneia dintre minunatele sale poezii pentru copii, creația celui mai mare poet contemporan al nostru, Tudor Arghezi.

O veche carență a fragmentelor de lectură în proză tratînd subiecte contemporane — nivelul lor scăzut de realizare artistică — deși este mai puțin evidentă ca în trecut, se menține și în paginile actualului manual. Desigur nu pleddăm pentru construcții savante, suprasaturate de metafore. Copiii trebuie să le prezentăm faptele în fraze scurte, concise, să le dăm o viziune dinamică. Acesta însă nu înseamnă în nici un caz că textul poate să fie sacadat și stîngaci, cum sînt de pildă următoarele fraze din „Datoria de onoare”: „Cupitoarele dogoreau puternic. Am stat departe de ele. Alături se afla o mașină care purta un ciocan mare. Acesta bătea bucățile mari de fier înroșit. Ciocanul are o putere grozavă”. Același stil îl întîlnim frecvent și în unele dintre textele menite să dea copiilor cunoștințe despre plante și animale.

Oare mai este nevoie să demonstrăm că pentru copii se poate scrie la un nivel artistic ridicat? Cărțile recent apărute la noi ale unor scriitori pentru copii nu fac decît să demonstreze încă o dată, cu prisosință, acest lucru. Chiar în actualul manual există exemple bune în această privință. („Vino acasă, frățioare” de Gică Iuteș, „Cum a răsplătit Ștefan cel Mare vitejia ostașilor săi” după Eusebiu Camilar etc.). De ce să nu mergem consecvent pe această linie?

Al. C.

Colecția de plante culese în vacanță trebuie să fie văzută și de colegi

BIBLIOGRAFIE

Nr. 8/1961 al „Revistei de pedagogie” se deschide cu editoria-lul „Un mare program de construire a comunismului.”

La rubrica Probleme ale școlii de 8 ani sunt publicate articolele: Predarea pe obiecte de către profesori în clasele I—IV de I. Cremer; În legătură cu pregătirea cadrelor didactice pentru școala de 8 ani de Maria Popescu. Rubrica Studii și cercetări cuprinde articolele: Despre mecanizarea complexă și automatizare ca factori importanți în conținutul învățământului legat de producție de Nicolae Apostolescu; Sistemul activității comune a școlii cu familia de Luminița Ghivirigă; Contribuții la rezolvarea problemelor pedagogice și metodice ale abecedarului de Maria Giurgea. În cadrul rubricii: De peste hotare sunt prezentate articolele: Educația ateistă a elevilor în școala sovietică de Valentina Opreanu; Reforma învățământului elementar și mediu din Republica Populară Polonă de Constanța Souk.

Rubrica Critică și bibliografie cuprinde: Din istoria gândirii pedagogice universale — Antologie de Ion Orghidan; O carte enciclopedică ce vorbește tineretului despre literatură și artă de Tia Mureș; Pedagogia de Pelaghia Popescu și Ion Roman.

Sportul în școală

Progrese îmbucurătoare

La București și Arad au avut loc ultimele mari competiții sportive școlare ale anului — campionatele republicane ale școlilor sportive de elevi. A fost pentru prima dată când cei mai valoroși elevi sportivi ai țării s-au întâlnit într-o întrecere largă, polisportivă, cu faze preliminare disputate pe grupe și școli și cu 5 finale rezervate celor mai puternici. Întrecerile de atletism, gimnastică, volei, handbal, baschet au reunit nu mai puțin de 800 de concurenți din peste 30 de școli.

Această competiție de amploare a prilejuit elevilor un adevărat examen în fața unei comisii largi de antrenori și profesori, iar acestora din urmă un util și fructuos schimb de experiență, care se va reflecta desigur în îmbunătățirea necontenită a muncii de pregătire a speranțelor sportului nostru de performanță.

În comparație cu anii precedenți, când au avut loc doar unele întreceri între școlile sportive, campionatele școlare din anul acesta marchează un progres considerabil, concursurile oferind prilejul unor concluzii îmbucurătoare. Înainte de toate, se constată o omogenizare valorică între concurenți, în majoritatea probelor și disciplinelor lupta fiind extrem de echilibrată, iar rezultatele, cu mici excepții, superioare anilor precedenți. La cele două sporturi individuale care au figurat în program — atletism și gimnastică — simpla confruntare a tabelului de rezultate este edificatoare în această

privață. Iar cine a avut prilejul să urmărească întrecerile pe echipe s-a convins că atît la handbal cît și la volei sau baschet, tendința generală este îndreptată către un joc colectiv, modern, în mișcare, ofensiv, cu folosirea unor procedee tehnice de mare dificultate, executate în general corect. Tinerii sportivi dovedesc că și-au însușit destul de bine „tainele” disciplinei îndrăgite, că știu să lupte cu elan pentru culorile școlii lor, să răsplătească condițiile minunate ce le sînt puse la dispoziție de partid și guvern, munca neobosită a profesorilor și antrenorilor. Este demn de subliniat faptul că Direcția educației tineretului școlar din M.I.C. s-a preocupat de alcătuirea judicioasă a regulamentelor de concurs, rezolvînd cu succes problemele de organizare.

Succesul primului campionat republican al școlilor sportive de elevi impune ca această competiție să devină tradițională în rândul școlărilor. Sugerăm Direcției educației tineretului școlar din M.I.C. să studieze posibilitatea de a lărgi programul prin mărirea numărului de sporturi. Socotim, de pildă, că nu pot absenta de la aceste campionate natația, canotajul, fotbalul. În acest fel, ele vor completa cum nu se poate mai bine calendarul întrecerilor sportive școlare, asigurînd tinerilor continuitate în rodnică lor activitate de pe stadioane.

C. S.

Ce părere aveți, tovarăși educatori?

Grija care se arată în țara noastră copiilor — expresie a profundului umanism al societății socialiste — poate fi ilustrată nu numai prin nemăsurate fapte, prin cifre care odinioară păreau fantastice, ci și prin unele curiozități și expresii care nu puteau fi întâlnite niciodată în trecut: manuale gratuite, desființarea oricărui taxă școlare, tabere de turism, palate ale pionierilor etc.

O asemenea expresie a zilelor noastre este și „Casa de copii”. Tineți minte cu toții „orfelințele” de odinioară, adevărate închisori pentru cei mici, clădiri mohorite în care se scurgea, fără nici o licărire de lumină, viața tristă și întunecată a celor rămași fără părinți. Cuvîntul „orfelinat” și instituția pe care o desemna au pierit de mult în umbra trecutului. Pentru copiii fără părinți s-au creat în anii noștri casele de copii — adevărate leagăne ale copilăriei fericite. Prin grija statului ele sînt dotate cu tot ce este necesar unei dezvoltări armonioase a celor mici.

În marea majoritate a caselor de copii domnește o atmosferă familiară, o atmosferă plină de căldură. Aici cresc tinerii bine instruiți și educați, stăpîni pe bogate cunoștințe și pe temelnice deprinderi de muncă.

În munca lor, marea majoritate a educatorilor din casele de copii nu precupețesc nici un efort. La București, la Constanța, la Prundul Bărgăului — pretutindeni întîlniți în casele de copii oameni însufleșiți de o dragoste adîncă pentru cei mici, care creează o adevărată atmosferă de cămin părintesc.

La redacția gazetei noastre vin deseori scrisori trimise de educatori sau chiar de copii pe care-i cresc aceștia. Scrisorile vorbesc despre viața fericită pe care o trăiesc copiii, despre interesantele acțiuni educative care umplu în mod plăcut și instructiv timpul lor liber.

Dar iată că, nu de mult, am primit o scrisoare care ne-a mîhnit. Ea relatează o serie de lucruri intolerabile care se petrec la Casa de copii „I. C. Frimu” din Blaj: educatori care folosesc în munca cu copiii metode nepedagogice, îi brutalizează, îi amenință, se ceartă între ei și iau atitudine neprincipială unii față de alții, recurgînd uneori la mijloace străine de etica unui om al vremurilor noastre. Se arată în scrisoare că, prin ținuta și comportarea lor, unii membri ai colectivului pedagogic și ai personalului administrativ, printre care și directorul Ion Stanciu, reprezintă un prost exemplu pentru copii.

Am fost de curînd la Blaj și am constatat că, din păcate, cele

relatate în scrisoare sînt adevărate. În sinul colectivului pedagogic domnește o atmosferă nesănătoasă. Lipsiți de orice interes, plătăți: parcă de muncă, educatorii de aici au uitat de misiunea nobilă pe care și-au asumat-o implicînd că s-au hotărît să lucreze într-o casă de copii, au uitat că poartă răspunderea a citiva sute de vieți.

Într-o casă de copii educația nu se realizează numai prin cele spuse la adunările cu copiii, ci prin tot, prin absolut tot ce se petrece în viața de zi cu zi. Oare s-au gândit la acest lucru educatorii Elena Stanciu și Olivia Popa atunci cînd s-au certat gălgios în fața copiilor? S-au gândit la exemplul pe care-l dau acei educatori care, încercînd să-și rezolve diferite răfuiele personale, au folosit copiii ca informatori? Iar profesorul P. Dionisie s-a întrebat ce efect educativ va avea faptul că a primit un plocon din partea unui copil, sau că l-a încurajat pe același copil să ascundă niște alimente pentru a le „păzi” de colegii, de frații lui? N-a știut oare că, procedînd așa, „educă” trăsături străine de morala comunistă?

Aceste comportări care-i caracterizează pe unii dintre educatori nu au fost combătute în mod principial, cu toată țaria, de către colectivul pedagogic, în rîndurile căruia a domnit o atitudine indiferentă, împăciuitoare. Grăitor în această direcție este răspunsul președintelui comitetului sindical, tov. Ion Firța. Întrebat care a fost poziția organizației sindicale față de abaterile unor educatori, acesta a răspuns nevinovat: „De unde era să știu? Nu am fost sesizat! Ce era să fac?”

Spuneți dv., tovarăși activiști ai comitetelor sindicale din instituțiile de învățămînt care trăiți în miezul problemelor, care vă ocupați nu numai de asigurarea unor bune condiții de muncă și de viață pentru cadrele didactice, ci și de creșterea conștiinței socialiste a acestora, așteptați să fiți „sesizați” de lucrurile care se întîmplă sub ochii dumneavoastră sau, luîndu-le de la început în mînă, acționați așa încît să nu se ajungă la situații grave? Împărtășiți-i tovarășului Firța din experiența dv. în crearea unei unități principale, a unei atitudini combative în rîndul cadrelor didactice, căci el consideră că, pasă-mi-te, „așa sînt oamenii — cu deosebiri de caracter, de structură psihologică — și de aceea trag fiecare în altă parte”. Tov. Ion Firța nu știe încă, după cum se vede, că unitatea de acțiune ne-o dă nouă, educatorilor, conștiința scopului comun, a înaltei misiuni pe care o avem — educarea comunistă a celui mai prețios bun al poporului — copiii.

Dar oare vinovați de situația creată la casa de copii din Blaj se fac numai educatorii, colectivul de conducere și organizația sindicală? Desigur că nu. De doi ani de zile organizația învățământului li s-au adus la cunoștință aceste lucruri. Măsură, însă, nu s-au luat. În luna mai a.c., printr-un inspector al său, secția de învățămînt și cultură a sfatului popular regional a făcut o anchetă și a întocmit un referat prin care se propunea sancționarea cu „muștrare” a educatoarei Elena Stanciu și efectuarea unui control asupra întregii activități a casei de copii. Referatul cerea secției de învățămînt și cultură a raionului Mediaș să sprijine mai activ conducerea casei de copii „I. C. Frimu” din Blaj. Dar secția raională a ignorat, se pare, recomandarea aceastei — destul de general formulată, de altfel. Numai așa se poate explica faptul că vara, în timpul concediilor, casa de copii a fost lăsată în seama profesorului-maistru Marian Hancăș, sub patronajul căruia bucătarul Cornel Finteanu a aplicat unor copii metodele de „educație” ale Domnului Vucea, preluate însă — ca să fim drepti — de la Ion Stanciu, Elena Stanciu sau Olivia Pop.

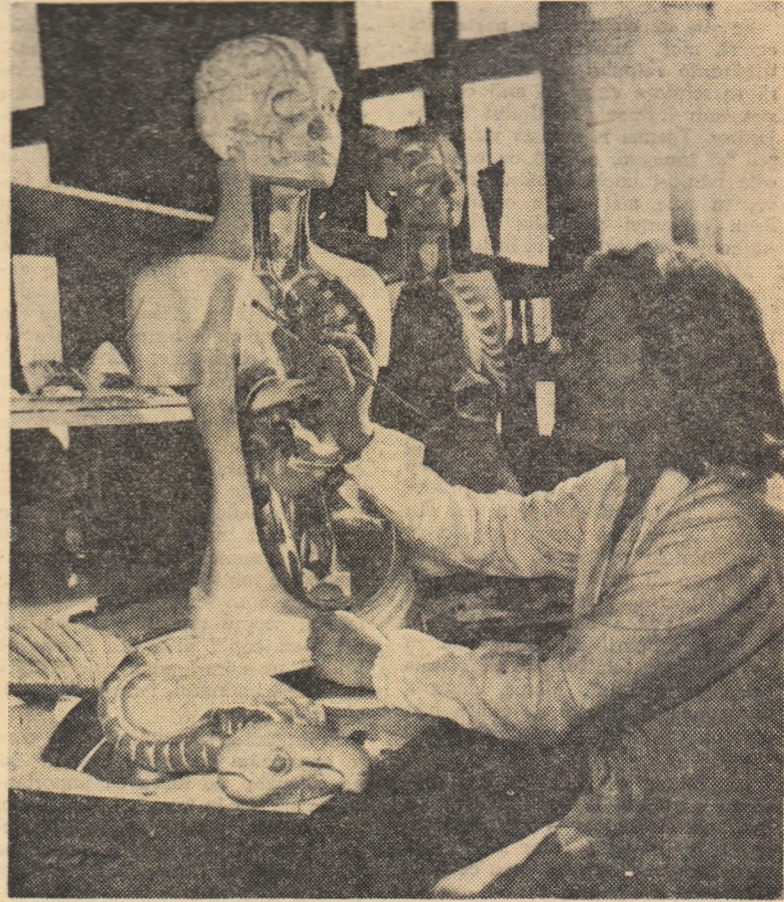
Cazul a fost adus la cunoștința sfatului popular regional. De data aceasta, cercetîndu-se cu mai mult simț de răspundere situația, s-au luat măsuri pentru înlăturarea și sancționarea acelor cadre care nu-și făceau datoria.

Dar lucrurile nu sînt încă pe deplin soluționate. Îndreptarea situației create la casa de copii „I. C. Frimu” din Blaj depinde de grija pe care secția de învățămînt și cultură o va acorda selecționării noilor educatori. Se simte nevoia unui ajutor concret, competent pe linia organizării colectivului de conducere și a colectivului de pedagogi. De asemenea, ar fi bine ca nouul director al casei să i se acorde posibilitatea să ia practică cunoștința de felul de organizare și conducere a unei case de copii fruntașe.

Casa de copii ar trebui ajutată și de către Serviciul școli speciale din M.I.C. Acesta, deși a fost sesizat de situația de aci, s-a mulțumit doar să trimită adrese și nu a ajutat suficient munca secției regionale de învățămînt și cultură cu casele de copii.

A educa copii, tineri, a ține locul părinților este o sarcină frumoasă, nobilă, plină de răspundere. O asemenea sarcină o pot îndeplini numai oameni demni de ea, care iubesc copiii, care își respectă profesiunea.

B. Moldovanu

Material didactic pentru școli

Descoperirile tinerilor arheologi

Pe lângă Muzeul raional din Lipova s-a organizat un grup de amatori-arheologi recrutați din rîndurile elevilor școlii medii din localitate, care au o adevărată pasiune pentru cercetarea trecutului îndepărtat.

Sub îndrumarea profesorului Horia Medeleanu, directorul Muzeului raional din Lipova, tinerii arheologi — elevi din clasele a IX-a și a X-a — au efectuat în perioada vacanței de vară săpături arheologice în hotărîrea Lipova — Neudorf. Cu acest prilej s-a descoperit o așezare din epoca neolitică, din perioada orînduirii primitive. Descoperirea urme-

lor acestei străvechi civilizații a stîrnit un deosebit entuziasm în rîndurile elevilor. Cînd hîrlețul unuia din ei a scos la suprafață primul topor de piatră, o adevărată emoție i-a cuprins pe tinerii cercetători. Discuții vii s-au pornit în jurul acestui obiect ajuns sub privirile lor la 6000 de ani după ce fusese fărînit. Întrebările se încrucișau cu repezițiune, așa încît profesorul abia prididea să răspundă la mulțimea problemelor ridicate. Totul îi interesa pe tineri: cum a reușit omul primitiv să perforze piatră, cît timp i-a trebuit pînă să obțină prin șlefuire tă-

șul toporului, cum folosea această unealtă etc., etc.

Cu mare meticulozitate au lucrat elevii-arheologi la dezvelirea unei locuințe de acum 6.000 de ani, a locuinței omului primitiv. Și iarăși, cînd săpăturile au scos-o la iveală, au început să curgă întrebările. Ele au dovedit interesul pentru știință al elevilor, pasiunea lor de cercetători.

Prin contribuția tinerilor arheologi, Muzeul raional din Lipova s-a îmbogățit cu noi piese care ilustrează urmele epocii neolitice pe teritoriul raionului.

FRANCIS WILD
Lipova

Din experiența școlilor din țările socialiste

In noua Școală de 11 ani din Kiev, capitala R.S.S. Ucrainene

„Al meu“ și „al tău“

Una din problemele legate direct de transformarea comunistă a societății este educarea unui adevărat colectivism, în care nu există loc pentru „al meu“ și „al străin“.

În formarea atitudinii juste față de ceea ce este proprietate personală și ceea ce aparține societății, un rol foarte important îl pot avea educatoarele de la grădinițele de copii.

Se știe că omul nu se naște nici egoist, nici individualist. Totuși, trăsăturile chipului său moral încep să se schizeze chiar în anii copilăriei, sub influența mediului înconjurător. Tocmai la această vârstă copiii își însușesc, o dată cu ceea ce este bun, și unele trăsături negative, în ceea ce privește mulți cazuri din lipsa exigenței părinților atât față de copii cât și față de ei înșiși.

Iată, de pildă o mamă era extrem de surprinsă de lăcomia și insensibilitatea copilului său. „Nu înțeleg — spune ea — de la cine a moștenit Sasa atita individualism și egoism? În familia noastră toți trăiesc într-o perfectă armonie și sint foarte generoși“. Într-adevăr, copilul n-a avut ocazia să vadă în casă manifestări de aviditate sau insensibilitate. Și totuși, din primele zile ale vieții sale, toți cei din jur au început să-i facă pe plac, să trăiască doar pentru el. Adeveseori îl coplesceau cu jucării, cu dulciuri etc. Chiar de ziua buncii sau de Ziua internațională a femeii, băiețelul căpăta cadouri. El auzea mereu spunându-se „asta îți dăm tie“, „asta este pentru tine“. Mama, desigur, nu bănuia că tocmai de aici a luat naștere egoismul și insensibilitatea fiului său.

Tendințele de individualism pot să se manifeste la copii foarte de timpuriu și aceasta — așa cum am arătat — din vina celor mari. De obicei, copilul cere tot ceea ce vede și-i place, iar pentru a nu-l enerva, părinții nu-i refuză nimic. De aceea el începe să creadă că totul i se cuvine. Iar acolo unde și face loc un asemenea „eu“, acolo apare inevitabil și „al meu“. Se înțelege că nu este vorba aici de limitarea activității, a independenței copilului. Energia lui trebuie să fie consumată, curiozitatea satisfăcută, însă în așa fel încât nevinovatul „dă-mi“ al copilului să nu se transforme cu timpul într-o trăsătură de egoism, de acaparare.

Din cele spuse mai sus rezultă că rădăcina noțiunii individualiste „al meu“ trebuie căutată cel mai adesea în familie, și că educatorii trebuie să țină seama de aceasta. Sarcina lor constă nu numai în a pune o temelie sănătoasă atitudinii față de „al meu“ și „al altuia“, ci și în a preveni influențele nedorite ale acelor părinți care având copii și consacrandu-le acestora întreaga lor viață, le însușesc fără să vrea individualismul, egoismul. De aceea, educatorul e dator să explice mai pe larg părinților necesitatea și metodele formării la copii a atitudinii juste față de ceea ce le aparține sau este proprietate obștească. Mult folos aduc întâlnirile individuale cu părinții copiilor, în

care educatorii discută fie și fapte mărunte comise de copii și dau îndrumările necesare cu privire la atitudinea pe care trebuie s-o adopte părintele, în condițiile fiecărei familii, față de manifestările egoiste ale copiilor, spre a le dezvolta generozitatea, bunătața, sensibilitatea. Și aceasta nu numai cu oamenii apropiați copilului, ci și cu ceilalți cetățeni, și nu numai în mijlocul familiei, ci oriunde s-ar găsi prilejul — în tramvai, pe stradă, în vizită.

Un mijloc important pentru formarea atitudinii juste a copiilor față de „al meu“ și „al nostru“ îl constituie familiarizarea lor cu munca vișnicilor și antrenarea lor în diverse treburi. Prin însăși natura sa munca este colectivă. Datorită ei copiii află că în statul socialist fiecare om muncește nu numai pentru el, ci și pentru colectivitate. Astfel, copiii știu că medicul îi ajută pe bolnavi, că șoferul îi duce pe oameni la lucru, căbănerul culege grâul pentru pânea pe care o mîncăm cu toții. Spre a aprofunda asemenea cunoștințe, educatorul le poate citi copiilor o poveste și le poate propune să povestească și ei despre munca părinților. Copiii o vor face bucurându-se. Dacă pe lângă aceasta educatorul le va arăta că în casa pe care o construiește tatăl unuia din colegii lor se vor muta în curând mai multe familii, valoarea socială a muncii tatălui se va concretiza în mintea copilului. Într-o asemenea convorbire trebuie să se arate și scopul muncii altor părinți, așa încât copiii să-și dea seama de folosul pe care-l aduc colectivității lăcătușul, inginerul, femeia de serviciu etc.

În organizarea acțiunilor pe care le organizăm cu copiii trebuie să ne călăuzim de ideea că importanța lor nu stă în munca însăși și nici în rezultatul material al acesteia, ci în faptul că în procesul muncii se cultivă simțul răspunderii, tendința de a fi gata să sari în ajutorul altuia, atitudinea conștientă față de sarcinile comune. Noțiunile „al nostru“ și „colectiv“, atitudinea grijulie atât față de lucrurile proprii cât și de cele comune se formează mai bine în procesul muncii. De exemplu, după ce copiii au pregătit împreună daruri pentru cei mai mici decât ei, nici unul nu va spune vreodată „acest lucru este al meu“, „eu l-am făcut“, ci fiecare din ei va spune „acest lucru l-am făcut noi“, „noi îl dăruim“.

Din munca ce se cere copiilor din grădinițe face parte și serviciul din sala de mese. Și această îndatorire constituie un prilej de a educa spiritul colectivismului, dorința copiilor de a se ajuta între ei, obișnuința de a privi această sarcină ca pe o sarcină a întregului colectiv. Discuțiile ce se poartă de obicei cu copiii în legătură cu felul cum a decurs „serviciul“ capătă o valoare pedagogică numai atunci când acesta este primit ca o muncă colectivă. De aceea, convorbirea cu copiii trebuie orientată în așa fel încât aceștia singuri să scoată în evidență nu numai succesele și lipsurile fiecărui copil care a fost de serviciu, ci și caracterul colectiv, unit al muncii lor. În aprecierea ac-

tivității copiilor trebuie să evităm a-i lăuda pe unii și a-i critica, prin comparație, pe alții, pentru a nu crește niște copii lăudaroși, încrezuți.

De obicei, în grădinițe există destule jucării. Totuși adeseori copiii se ceartă din cauză că mai mulți vor să se joace deodată cu aceeași jucărie. Educatorul trebuie să le explice atunci că jucăriile aparțin tuturor și că jocul trebuie organizat în așa fel încât ele să ajungă în mîna fiecăruia. Este necesar nu numai să se prevină nașterea pretențiilor de a avea prioritate asupra jucăriilor, dar și să se educe dorința de a oferi singuri jucăria tovarășilor de joacă.

Copiii aduc cu ei adesea dulciuri. Educatoarea trebuie să fie foarte atentă la purtarea lor în asemenea cazuri și să-i îndemne pe cei mici să împartă dulciurile cu tovarășii lor. A doua și a treia oară nu va fi nevoie de acest lucru, deoarece copilul o va face din proprie inițiativă. Copiii își însușesc mai bine normele moralei comuniste în felul acesta decât pe calea unor povești interminabile.

Preîntîmpinarea tendințelor individualiste și formarea noțiunii de colectiv se poate realiza atât în timpul activităților din grădiniță cât și al plimbărilor, al pregătirilor pentru sărbătorilor sau în procesul jocului.

Lupta împotriva noțiunii individualiste „al meu“, formarea atitudinii juste față de ceea ce este proprietate personală sau obștească constituie o datorie a tuturor, dar în primul rînd a aceluia care răspund direct de educația tinerei generații.

B. F. Baev
V. K. Kotirlo

(din revista sovietică „Doșkolnoe Vospitanie“ nr. 6/1961).

Creația pedagogică în munca noastră

Pentru ca munca în școală să aibă cele mai frumoase rezultate e necesar ca fiecare profesor să caute a interpreta în mod creator pedagogic, să se debaraseze de metodele de muncă formale, de șabloane, de rutină, să evite lecțiile stereotipe. Elevul trebuie ajutat să devină un participant activ în procesul asimilării de noi cunoștințe.

Am asistat la câteva lecții ținute de diferiți profesori din regiunea Gotwaldov, avînd intenția să urmăresc metodele noi de muncă folosite de aceștia. Astfel, am asistat la o oră de limba rusă. Profesorul a căutat să facă lecția atractivă folosind magnetofonul în timpul orei. Este desigur, acesta, un element nou. Păcat însă că l-a folosit cu stingăcie. În loc să efectueze direct citirea model, a imprimat-o pe bandă de magnetofon. Astfel folosirea magnetofonului a devenit formală. Mi se pare mai indicată folosirea magnetofonului în alt caz. De pildă, am putea pune un elev să citească, am imprima și apoi am reproduce în clasă ceea ce s-a citit, pentru ca elevii să remarce greșelile făcute în timpul lecturii și să ajute la înlăturarea lor pe viitor.

La o oră de istorie profesorul a folosit un diafilm în predarea lecției noi, a ilustrat lecția cu citate din literatură și i-a solicitat pe elevi să apeleze la cunoștințele dobîndite de ei anterior. Ora s-a des-

fășurat minunat pînă în momentul cînd profesorul a proiectat diafilmul, căci proiectia n-a fost însoțită — așa cum era necesar — de nici un comentariu. Spre deosebire de acest procedeu, la aceeași școală, la o lecție de educație cetățenească, profesoara a proiectat cu epidiascopul circa 30 de imagini despre trecutul orașului. Proiecția s-a repetat de două ori, iar între proiecții profesoara a intervenit cu explicații. În plus, pe tablă erau planșe, tablouri ajutătoare etc. Folosirea filmului, a diafilmului și a altor materiale intuitive constituie o bună metodă de muncă numai atunci cînd îi solicită pe elevi la o participare activă, cînd sporște eficacitatea procesului de asimilare a noilor cunoștințe, cînd ne ajută să ținem lecții interesante și atractive.

Este necesar să ne călăuzim mereu de ideea că filmul, diafilmul, magnetofonul, trebuie să facă parte organică din lecție, să fie folosit mai des și nu numai în anumite cazuri.

În căutarea de noi forme în procesul instructiv-educativ trebuie să ne străduim ca acestea să fie cât mai eficiente, să-l facă pe elev să înțeleagă mai ușor problemele ce le avem de explicat.

Jaroslav Pavlik

(din revista cehă „Ucitelske Noviny“ nr. 19/1961)

Conducătorul Teatrului de păpuși din parcul pionierilor „E. Thälmann“ (din Wuhlheide, R. D. Germană) dă copiilor explicații asupra modului cum sint făcute păpușile

SĂ EXPLICI CLAR ELEVILOR

Să presupunem că elevul a făcut o greșală: a ascuțit greșit cuțitul. Maistrul îi face observații pe un ton ridicat, ajunge la țipete, socotind că așa „il va lămuri“ mai repede pe cel vinovat.

Totuși, principalul nu constă în tonul cu care se face observația. Răul este că adeseori maistrul, în loc să explice în ce constă fondul greșelii, se rezumă la repetarea mecanică a normelor după care trebuie să fie executate, în cazul nostru, unghiurile cuțitului și procedeele de crestare și la a cere respectarea acestor norme.

Justificarea cerințelor pe care maistrul sau profesorul le are față de elevi în ceea ce privește aplicarea cunoștințelor teoretice, demon-

strarea lor cu ajutorul faptelor concrete, convingătoare din viața de fiecare zi a producției constituie una din cele mai importante condiții pentru însușirea conștientă de către elevi a cunoștințelor și deprinderilor.

Iuri Ivanovici Bełoŭski, maistrul conducător de practică la Școala tehnică nr. 1 din Kiev aplică tocmai acest criteriu: el explică, se străduiește să convingă, demonstrează, caută să încredințeze pe elevi că nici un procedeu, nici o cerință nu constituie un capriciu al profesorului. Iuri Ivanovici consideră pe bună dreptate că dacă țipi nu te împui. „Dacă ai să țipi — spune tov. Bełoŭski — elevii nu vor mai reacționa atunci cînd le vei vorbi calm, normal, crezînd

că atunci cînd ai ceva important de spus o spuie neapărat pe un ton ridicat. Deci este de ajuns ca maistrul să înceapă să vorbească în mod obișnuit ca elevii să înceteze nu numai să raționeze asupra celor spuse de dînsul, ci chiar să-l asculte“.

Însușirea cunoștințelor și deprinderilor de către elevi mai depinde și de modul cum profesorul sau maistrul țin seama de particularitățile individuale ale acestora. Un maistru care lucrează într-o școală tehnică se plîngea de „nepriecerea“ unui elev. „Am țipat la el, i-am explicat, i-am demonstrat, iar acum pur și simplu îmi ies din fire — dar degeaba“.

Din convorbirea pe care am avut-o cu acest elev am aflat că în

școala medie de unde a venit „se învăța puțin mai altfel“; acolo i se cerea altceva, altfel. Iată deci cauzele pentru care acestui tînr îi era mai greu decât colegilor lui să-și însușească just priceperile și deprinderile necesare în stringărie. El era nevoit nu să învețe, ci să învețe din nou, într-un alt fel. Dacă maistrul ar fi ținut seama de la început de acest lucru, el nu s-ar fi revoltat de nepriecerea elevului, ci căuta să ajungă treptat la însușirea de către elev a procedurilor juste de lucru.

I. Nazimov
candidat în științe
pedagogice

(din revista sovietică „Profesionalno tehniceskoe obrazovanie“ nr. 3/1961)